

Budgetaftale for 2021-2024

Hele verden er påvirket af corona-pandemien, og Aarhus har også mærket konsekvenserne af krisen. Der har været behov for tiltag til at inddæmme smitten, og det har påvirket økonomien for mange virksomheder og borgere. Det har også sat sig spor i den kommunale økonomi.

For at komme videre på den anden side af corona-krisen er der behov for investeringer. Der er ikke mindst brug for – sammen med erhvervslivet - at styrke beskæftigelsen efter corona-krisen. Der er også brug for investeringer i kommunale tiltag, der kan være med til at afbøde virkningerne for borgere, der i særlig grad har mærket konsekvenserne af corona-krisen. Årets budgetlægning er præget af denne helt særlige situation, og det må forventes, at det kommer til at præge også det eller de kommende år. Der bliver en regning at betale efter corona, men her og nu – og i et godt stykke tid fremover – er der brug for at afbøde følgerne.

Aarhus er fortsat i rivende udvikling, og mange ønsker at bosætte sig i kommunen. Der er i budgettet for 2021 sikret finansiering til det stigende behov, der følger med væksten i befolkningen.

Skattestigning går ubeskåret til velfærd for de ældste og de svageste

Men flere eksempler hen over sommeren har vist, at der også er brug for at gøre en bedre indsats for de svageste borgere i vores kommune, både de ældste og de mest socialt udsatte. Derfor kan forligspartierne tilslutte sig Magistratens forslag om en skattestigning svarende til det tab, som kommunen har haft på udligningsreformen. Den gennemsnitlige aarhusianer vil komme til at bidrage med under 20 kroner om måneden, men det vil gøre en vigtig forskel for de svageste borgere. Skattestigningen vil betyde en merindtægt på ca. 76 mio. kr. årligt i budgetperioden, og forligspartierne prioriterer hele dette beløb – samt langt mere og i alt over 120 mio. kr. årligt – til ældre- og socialområdet. Forligspartierne lægger afgørende vægt på, at skattestigningen går direkte til øget velfærd for de svageste borgere i kommunen.

10-ÅRIG INVESTERINGSPLAN FOR 2024-2033

Forligspartierne har i forbindelse med budgettet for 2021 tiltrådt en ny 10-årig investeringsplan for perioden 2024-2033.

Planen sikrer en moderne og tilstrækkelig bygningskapacitet til folkeskolerne i Aarhus, herunder nye skoler og udbygning af eksisterende skoler, nye faglokaler, bedre indeklima, køkkenfaciliteter til madordning mv. Planen sikrer udbygning af daginstitutioner, plejeboliger, fritids- og idrætsfaciliteter og andre velfærdstilbud i takt med en voksende befolkning. Planen sikrer, at udbygningen af den kollektive trafik prioriteres i udbygningen af infrastruktur, og den sikrer, at vi investerer i den grønne omstilling. Planen kan ses i sin helhed i den vedlagte beskrivelse.

ÆLDRE

En tryk og værdig pleje på kommunens plejehjem

Medarbejderne på ældreområdet yder en stor indsats med hver dag at skabe god og værdig pleje både på kommunens plejehjem og i hjemmeplejen. Forligspartierne ser med stor alvor på de udfordringer der har vist sig hen over sommeren. Og der er et stort behov for at sikre, at pårørende inddrages som en værdifuld medspiller. Det er ikke kun et spørgsmål om flere midler – der er også brug for stærkere ledelse tæt på driften og for en ændret kultur, hvor borgernes behov og dialogen med borgerne og deres pårørende er det mest centrale.

Forligspartierne vil tilføre plejehjemmene midler, der kan være med til at give et generelt løft, så der bliver flere varme hænder, mere ledelse og højere faglighed blandt medarbejderne og en forbedret pårørendekontakt. Forligspartierne forudsætter, at tiltag ift. eventuelle organisationsændringer, pårørendesamarbejde, stærkere ledelse samt kompetenceudvikling for medarbejderne konkretiseres i en særskilt indstilling fra Sundhed og Omsorg.

Samlet afsætter forligspartierne midler til følgende indsatser på kommunens plejehjem:

Flere medarbejdere på plejehjemmene

Der afsættes 16 mio. kr. årligt til at ansætte kvalitetssygeplejersker og serviceassistenter på plejehjemmene. Kvalitetssygeplejerskerne bliver en del af plejeteamet på plejehjemmene og skal især koncentrere sig om kvalitetssikring og dokumentation og være ansvarlig for oplæring af nye medarbejdere. Derudover bliver kvalitetssygeplejerskerne medansvarlige for kompetenceudvikling af alt plejepersonalet. Serviceassistenterne skal være med til at hæve serviceoplevelsen ved rengøringen på de enkelte plejehjem og desuden være tilgængelig for det øvrige personale. Med kvalitetssygeplejersker og flere serviceassistenter på plejehjemmene bliver der mulighed for at frigive tid hos de eksisterende SOSU-medarbejderne, som kan målrettes omsorgsopgaver. Det vil variere fra plejehjem til plejehjem hvilket tidspunkt i løbet af døgnet, det vil give mest værdi for beboerne, at der er flere varme hænder til rådighed. Det er op til den enkelte forstander at vurdere, hvornår opnormeringen bedst kan bruges.

Pårørendesamarbejde

Der afsættes 2 mio. kr. i Sundhed og Omsorg til at styrke pårørendesamarbejdet på plejehjemmene. Byrådet nedsatte d. 10. juni 2020 Byrådets opgaveudvalg, der blandt andet har til opgave at undersøge borgernes formelle og uformelle muligheder for indflydelse. Byrådets opgaveudvalg afleverer anbefalinger til Byrådet i 1. kvartal af 2021. På baggrund af byrådets behandling af Opgaveudvalgets anbefalinger udmøntes de 2 mio. kr. til pårørendesamarbejdet. De principper for pårørendesamarbejde, som Opgaveudvalget peger på, vil kunne bruges på alle områder i kommunen.

Mere ledelse og kompetenceudvikling for medarbejderne

For at skabe en god kultur på plejehjemmene, er det væsentligt, at lederne har ressourcer til at være nærværende og tilgængelige. Ved at ansætte mere ledelse på de største plejehjem formindskes ledelsesspændet, og der kan skabes en mere nærværende ledelse og en forbedret pårørendekontakt. Desuden er det vigtigt, at også medarbejdere er godt klædt på til at have en god dialog med borgere og pårørende. Dette gøres gennem en øget kompetenceudvikling tæt på praksis. Indholdet på kompetenceudviklingen vil variere mellem medarbejdergrupperne og de enkelte plejehjem, men fællesnævneren er, at medarbejderne skal have stærkere kompetencer og redskaber i forhold til dialogen med borgere og pårørende.

Forligspartierne afsætter 7 mio. kr. årligt til mere ledelse på de største plejehjem og til kompetenceudvikling for alle medarbejdere, der er ansat på plejehjemmene.

Omsorgstid i plejehjemmene

Der afsættes yderligere 15 mio. kr. årligt fra 2021 og frem til en opnormering af SOSU-personalet, der hovedsageligt skal give mere tid til omsorg i plejehjemmene om aftenen og i weekenden – men også så enkelte større plejehjem kan opnormere om natten. Forventningen er, at det vil understøtte borgernes tryghed og et forbedret samarbejde med pårørende, da beboerne i plejehjemmene oftest får besøg om aftenen og i weekenden. Midlerne vil skabe mere tid til nærvær, tryghed og værdighed hos den enkelte borger. Opnormeringen skal ske i de dele af aften-, nat og weekendvagterne, hvor forstanderen vurderer, at der er det største behov på lige netop deres plejehjem.

Omsorgstid i hjemmeplejen

Forligspartierne besluttede i budgetforliget for 2020 at indføre omsorgstid i hjemmeplejen. Det har givet bedre muligheder for, at plejepersonalet kan drage omsorg for borgerne eller håndtere de akutte opgaver og udfordringer, der opstår omkring de enkelte borgere i løbet af dagen. Tiltaget er taget godt imod, og medarbejdere tilkendegiver, at det giver større fleksibilitet i de daglige opgaver hos borgerne. Ved at udbygge tiltaget til også aften- og weekendvagter er det forligspartiernes vurdering, at udfordringer håndteres rettidigt, uden at det går ud over hjælpen til andre borgere.

Forligspartierne er derfor enige om, at der afsættes 5 mio. kr. årligt til at udvide ordningen, så medarbejderne fremover har 10 minutters omsorgstid i alle dags- og aftenvagter alle ugens dage. Løftet skal give de ansatte i weekend- og aftenvagter omsorgstid, som kan bruges til at løse de ekstra uforudsete opgaver, der er mere tidskrævende, end hvad der er muligt at løse inden for den visiterede tid.

Hele budgetløftet på ældreområdet indarbejdes i budgetmodellen på området.

DemensCentrum Aarhus

Sundhed og Omsorg har taget initiativ til en midlertidig opnormering af plejepersonale på DemensCentrum Aarhus. Der tilføres på den baggrund et ekstraordinært engangsbeløb på 8 mio. kr. i 2021. Forligspartierne ønsker en redegørelse for den fremtidige drift på DemensCentrum Aarhus i forbindelse med flytningen til Skovvang forud for næste års budgetlægning.

Fast tilknyttet læge

Ordningen med fasttilknyttede læger på plejehjem, der blev vedtaget i budgetforslaget 2020, vurderes at bidrage til et mere sammenhængende forløb for den enkelte beboer, øge den faglige kvalitet og styrke samarbejdet mellem Sundhed og Omsorgs personale og den praktiserende læge. De foreløbige vurderinger af tiltaget er positive, og forligspartierne ønsker på den baggrund, at fortsætte ordningen og udvide den til kommunens ældreboliger. Tidligere tal har vist, at der sker mange indlæggelser i ældreboligerne, og en fast tilknyttet læge med hyppige besøg kan være med til at forebygge dette.

Forligspartierne afsætter på den baggrund 0,5 mio. kr. årligt, så ordningen kan udvides til ældreboliger i Aarhus Kommune. Forligspartierne ønsker en status efter to år, hvor tiltagets virkning kan vurderes.

Kendt hjemmehjælper

I budgetforliget fra 2019 blev det vedtaget at arbejde for at modtage af hjemmehjælp i større omfang får hjælp af en kendt hjemmehjælper. Evalueringen af initiativerne har vist, at besøgskontinuiteten har været i en positiv udvikling i hjemmeplejen – særligt i slutningen af 2019 og fremad. Borgerne giver udtryk for i fokusgruppeinterviews, at besøgskontinuitet og relationer med medarbejderne er meget vigtigt. Det bekræfter de tilbagemeldinger, der er fra både ledere og medarbejdere i hjemmeplejen. Forligspartierne ønsker at forsætte den positive udvikling i besøgskontinuiteten, som midlerne til kendt hjemmehjælper fra budgetforliget 2019 har medført. Midlerne var afsat i 2019 og 2020 som en forsøgsordning.

For at forsætte den positive udvikling permanentgøres forslaget og udbygges desuden med et øget fokus på fleksibilitet i medarbejdernes vagter, så besøgskontinuiteten kan øges yderligere. Desuden får kontaktpersoner mulighed for ekstra tid hos borgeren, så relationen kan styrkes og give bedre tilfredshed med den hjælp, der gives. Samlet afsættes 9,25 mio. kr. årligt.

IV-behandling

Der er imellem Region Midtjylland og kommunerne udarbejdet en samarbejdsaftale om IV (intra-venøs)-behandling i kommunalt regi, så den kan ske tæt på borgerens hverdag. IV-behandlingen kan være med til at optimere patientforløbet samt forebygge såvel indlæggelser som genindlæggelser. Det vil betyde en meget bedre hverdag for mange mennesker. Byrådet godkendte på møde den 10. juni 2020 samarbejdsaftalen.

Forligspartierne afsætter 2,9 mio. kr. årligt til denne opgave, herunder også både de direkte udgifter til IV-behandling (som udgør ca. 30 %) og udgifter til pleje- og praktisk hjælp, som følge af at borgerne behandles i kommunen og ikke på hospitalet.

Mere lighed i sundhed gennem omsorgstilbuddet Pitstop

Omsorgstilbuddet Pitstop er et tilbud til plejkrævende socialt udsatte borgere i Aarhus, der udskrives fra somatisk behandling. Pitstop drives i dag af Røde Kors i samarbejde med Sundhed og Omsorg samt Sociale Forhold og Beskæftigelse og med inddragelse af frivillige. Tilbuddet skaber rammer for, at hjemløse kan restituere i hjemlige og trygge omgivelser, hvorved risikoen for genindlæggelser reduceres. Forligspartierne afsatte 2 mio. kr. i 2020 i tilskud til tilbuddet og ønskede, at afdelingerne arbejdede for at inkorporere tilbuddet i den almindelige drift. Tilbuddet vil alt andet lige give reducerede udgifter i de involverede afdelinger.

Forligspartierne foreslår derfor, at tilbuddet gøres permanent i et samarbejde mellem afdelingerne og Røde Kors. Region Midt bør inviteres med i indsatsen, og forligspartierne ønsker, at der indledes en dialog med regionen herom. Der afsættes 1 mio. kr. årligt, og forligspartierne forventer, at regionen vil supplere med et tilsvarende beløb. Alternativt må et tilsvarende beløb finansieres ligeligt af de to afdelinger.

Bolig- og støtteløsninger til ældre udsatte med plejebenhov

Forligspartierne er enige om at søge at skabe mere lighed i sundhed. Det fremgår af den årlige opfølgning på masterplan for hjemløseområdet (og uddybet i bilag 3), at der er en gruppe af særligt sårbare borgere som ikke i tilstrækkelig grad samles op af eksisterende tilbud. Målgruppen er kendetegnet ved aktivt misbrug af stoffer og alkohol, psykiatriske udfordringer mv. PitStop har vist sig som et godt tilbud for hjemløse efter hospitalsindlæggelse. Det drives i et samarbejde mellem Røde Kors, Sundhed og Omsorg samt Sociale forhold og Beskæftigelse med en blanding af professionelle og frivillige medarbejdere. Et tilbud til udsatte ældre kunne placeres i sammenhæng med PitStop, og drives af afdelingerne. Dette vil skulle aftales med

PitStop. Forligspartierne er enige om at afsætte 1 mio. kr. årligt, som skal dække merudgifterne for borgere i målgruppen. Det skal altså suppleres af bidrag fra afdelingerne, og kan gradvist udbygges i takt med det lykkes af fastholde sårbare borgere.

Samarbejde med private om bolig- og plejeløsninger

Udviklingen på ældreboligområdet i Aarhus viser, at forsyning af ældreegnede boliger er skiftet fra primært at være et kommunalt ansvar til nu i højere grad at blive løftet af det generelle boligmarked, herunder af både private og boligforeninger. Der kan tænkes mange mellemformer mellem den rene boligløsning og den tilknyttede pleje, når denne bliver nødvendig. Forligspartierne ser positivt på at afsøge mulighederne for at udbygge og udvide samarbejdet med private aktører, herunder fonde og pensionskasser, der ønsker at arbejde med udvikling af disse mellemformer og/eller drive plejehjem som selvejende institutioner med drifts-overenskomst eller som friplejehjem i Aarhus Kommune.

Budgetmodelløft til ældreområdet

I budgetforliget tages der en række skridt til at få taget hånd om udfordringerne på ældreområdet, dels i form af et langt stærkere fokus på kerneopgaven og samarbejdet med de pårørende, dels i form af et markant økonomisk løft til ældreområdet i budgetperioden.

Forligspartierne ønsker at sikre, at også fremtidens ældre får en god og værdig pleje. Først og fremmest ved at få taget hånd om udfordringerne med kultur, ledelse og samarbejdet med de pårørende. Forligspartierne anerkender også, at opgaverne, der bliver løst i ældreplejen, er fortsat i udvikling. Det er vigtigt, at ældreområdet fremadrettet er rustet til at håndtere det stigende antal borgere med særlige behov, flere kronikere og borgere med demens, flere multisyge og borgere med komplekse plejebenhov, øget ensomhed blandt ældre, tidligere udskrivning fra sygehusene mv.

Forligspartierne er derfor enige om at øge det beløb, der tilføres til ældreområdet i takt med et stigende antal ældre. Derfor indarbejdes et fortsat løft af ældreplejen efter budgetperiodens udløb, svarende til en yderligere årlig vækst på ca. 10 mio. kr. i budgetmodellen fra og med 2025. Konkret indarbejdes en forøgelse af enhedsbeløbene i budgetmodellen for ældreområdet. Forligspartierne lægger vægt på, at den stigende tilførsel af ressourcer også giver bedre mulighed for at sikre plejen for et stigende antal ældre med handicap. Det forudsættes, at en del af løftet indarbejdes i enhedsbeløbene for ældre med handicap, således at der sikres dækning for den fremadrettede vækst i udgifterne. Forud for ikrafttrædelsen opdateres budgetmodelanalysen.

SOCIALOMRÅDET

Løft til socialområdet

Med Balanceplan 2020 har Sociale Forhold og Beskæftigelse igangsat flere initiativer, der skal bidrage til at skabe Balance i 2020. Initiativerne har sammen med forøget fokus på økonomistyring bidraget til at skabe forbedringer på socialområdet, hvilket ses i de løbende opfølgninger på økonomien i 2020. Økonomien på socialområdet er dog fortsat udfordret, hvilket blandt andet skyldes en række strukturelle faktorer. Blandt andet er antallet af borgere med visiteret til tilbud på socialområdet over en årrække steget mere end den generelle befolkningsudvikling. Derudover opleves der fortsat en udvikling i retning af mere komplekse problemstillinger. Tendenser der ligeledes ses på landsplan.

Forligspartierne ønsker at prioritere midler til socialområdet for at sikre en god og stabil kernerdrift og reducere behovet for at lave yderligere opbremsninger på området. Forligspartierne kan derfor tilslutte sig, at der i budgetforslaget er afsat 30 mio. kr. årligt til at styrke socialområdet, hvoraf 10 mio. kr. målrettes området for socialpsykiatri og udsatte voksne. Beløbene stiger fra år til år som følge af befolkningsvæksten i perioden. Herudover tilføres socialområdet 10 mio. kr. permanent, hvilket beror på en tidligere beslutning i forbindelse med byrådsvedtagelsen af Balanceplan 2020.

Midlerne vil kunne understøtte arbejdet med at sikre, at der skabes en bæredygtig økonomi på området samtidig med, at serviceniveauet i videst muligt omfang søges fastholdt. Det er forligspartiernes forventning, at budgetforøgelsen kan give rum til investeringer på området, der på sigt kan betyde, at der frigøres ressourcer, som kan bidrage til håndteringen af væksten på området. Forligspartierne anerkender dog, at det fortsat vil være en udfordring at skabe balance på socialområdet på sigt.

Fokus på kernerdrift og faglig kvalitet

Forligspartierne ønsker, at Sociale Forhold og Beskæftigelse sætter ekstra fokus på kernerdriften på botilbuddene, så borgerne oplever omsorg af højere kvalitet, flere kendte ansigter i dagligdagen, et godt arbejdsmiljø samt et styrket samarbejde med de pårørende. For at nå i mål hermed at det forligspartiernes vurdering, at der er behov for at udvikle kvaliteten, så der prioriteres mere faguddannet personale på botilbuddene, ligesom øget kompetenceudvikling skal løfte både uddannet og ikke-uddannet personales faglige fokus på specialer og målgrupper. Forligspartierne ønsker samtidig, at partnerskaber mellem medarbejdere og pårørende til borgere på bosteder udvikles, så nye modeller for samarbejde kan afprøves. Derudover opfordrer forligspartierne Sociale Forhold og Beskæftigelse til at omlægge organiseringen på handicapområdet for voksne til en mere robust og gennemsigtig tilsynsstruktur, hvor der kan ske læring fra tilbud til tilbud understøttet af en kvalitetsenhed og nærværende faglig ledelse.

Klostertorv / Kirkens Korshærs Døgnvarmestue

I årevis har der været udfordringer omkring Klostertorvet, blandt andet på grund af en stor koncentration af tilbud til socialt udsatte og hjemløse i området. Udfordringer, der dels påvirker de udsatte selv, dels de øvrige borgere og erhvervsdrivende, der færdes i området. For at kunne hjælpe byens udsatte medborgere bedre har der været arbejdet med mange initiativer på området. For at understøtte disse initiativer, blev det som en del af den byrådsvedtagne masterplan på hjemløseområdet besluttet, at der skulle ses på mulige løsningsforslag i forhold til Kirkens Korshærs aktiviteter på Nørre Allé. Forligspartierne forudsætter, at der forud for en flytning findes en ny varmestue. Løsningsforslagene skal medvirke til at mindske koncentrationen af udsatte borgere på Klostertorvet og dæmme op for den anspændte situation og herved medvirke til at løse udfordringerne på og omkring Klostertorvet. Anbefalingen er at opdele og flytte Kirkens Korshærs Døgnvarmestue i Nørre Allé.

I budgetforslaget er der lagt op til, at midlerne målrettet området for socialpsykiatri og udsatte voksne skal bidrage til at sikre realiseringen af anbefalingen om at opdele og flytte døgnvarmestuen i Nørre Allé. En del flyttes til de sydlige godsbanearaler. Hertil afsættes i alt 9 mio. kr. i en ramme til grundoverdragelse, idet Kirkens Korshær finansierer opførelse af ny bygning på grunden. Forligspartierne kan tilslutte sig dette forslag. Konkret placering på det sydlige godsbanearal og økonomiske konsekvenser heraf fremlægges i den kommende udviklingsplan for de sydlige godsbanearaler. Midler kan også anvendes til mindre anlægstiltag og midlertidige tiltag. Hvis det økonomiske behov bliver mindre, forudsætter forligspartierne, at midlerne tilbageføres til drift af området for socialpsykiatri og udsatte voksne.

Den anden del af aktiviteterne kan placeres i Sydhavns kvarteret. Fra Budget 2020 er der en række forudsætninger om placering, grundkøb og delvis driftsfinansiering af nyanlæg som følge af synergier ved samling af tilbud. Sociale Forhold og Beskæftigelse kan supplere disse forudsætninger og ved behov senest ved Budget 2022, hvor afklaring er nødvendig af hensyn til byudviklingsplanerne, foreslå yderligere anlægsfinansiering.

Aarhus Kvindekrisecenter

Aarhus Krisecenter er en selvejende institution, der yder en vigtig indsats for voldsudsatte kvinder og deres børn. Som en del af indsatsen får hver kvinde og hendes børn deres egen lille lejlighed med the-køkken, toilet og bad. Socialtilsynet er i foråret kommet med kritik af såvel indvendige som udvendige forhold på ejendommen. Et af de områder, som Socialtilsynet har fokus på, er fugtproblemer i lejlighederne.

For at imødekomme de aktuelle udfordringer med indeklimaet i lejlighederne er forligspartierne enige om, at der afsættes 0,2 mio. kr. i 2021 til etablering af aflåselige tørrerum i ejendommens kælder hurtigst muligt.

Gadesygeplejersker

Social udsatte der lever på gaden har ringe eller ingen kontakt til det etablerede sundhedssystem. En opnormering af indsatsen vil give mulighed for at nå flere, og støtte både på her-og-nu-situationer og de mere vedvarende indsatser, hvor et længerevarende relationsopbyggende forhold er nødvendigt. Begge dele kan bidrage til en bedre livskvalitet for denne gruppe af borgere i vores by og forebygge indlæggelse.

Der afsættes derfor 1,15 mio. kr. årligt til Sociale Forhold og Beskæftigelse til ansættelse af to ekstra gadesygeplejersker. For at understøtte det tværgående samarbejde mellem Akutteamet i Sundhed og Omsorg og Gadeteamet i Sociale Forhold og Beskæftigelse herunder de ekstra henvendelser dette medfører, afsættes der desuden 0,5 mio. kr. årligt til en opnormering af antallet af akutsygeplejersker i Sundhed og Omsorg.

Ramme til civilsamfundsindsatser

I Aarhus har vi et omfattende og mangfoldigt civilsamfund med mange foreninger, ildsjæle og frivillige. Vi har gennem mange år haft tradition for at samarbejde med civilsamfundet blandt andet i forhold til det sociale område, hvor foreninger mv. bidrager til at sikre innovation og udvikling af den sociale indsats. Forligspartierne ønsker at styrke inddragelsen af civilsamfundet og de frivillige organisationer i løsningen af udfordringerne på det sociale område. Der prioriteres derfor yderligere 2 mio. kr. årligt til socialområdet. Midlerne afsættes som en permanent pulje i Sociale Forhold og Beskæftigelse. For at sikre fokus på effekten af igangsatte indsatser, der finansieres af puljen, ønsker forligspartierne, at indsatserne løbende evalueres med fokus på samarbejde, målsætninger og effekter. Evalueringerne skal danne grundlag for beslutning om eventuel videreførelse af tilskud fra puljen.

Forligspartierne ønsker blandt andet at styrke de forebyggende indsatser for børn og unge. Der afsættes derfor inden for puljen 0,5 mio. kr. årligt i perioden 2021-2024 til Børn, Unge og Sorg, 0,5 mio. kr. årligt til Sager der Samler samt 0,5 mio. kr. årligt i perioden 2021-2024 til voksenalderen i regi af Barnets Ven, Red Barnet Ungdom. Sager der Samler bidrager til at styrke medborgerskabet og den demokratiske deltagelse i Aarhus ved at drive en platform for borgernes egen handlekraft og hverdagsaktivisme. Forligspartierne ønsker desuden at yde en støtte på 0,2 mio. kr. årligt til Døveforeningen, der bidrager til at borgere med høretab har bedre forudsætninger for at klare sig selv i hverdagen. Foreningen yder også en indsats mod en-

somhed og isolation. Det forudsættes, at der senest i forbindelse med Budget 2024 er foretaget en evaluering af de tre indsætter med henblik på at afklare muligheden for at fortsætte samarbejdet herunder støtten til indsætterne.

Værestedet i Jægergårdsgade

Værestedet er et kommunalt drevet værested for de mest udsatte borgere i Aarhus – borgere med misbrug, psykisk sårbare borgere, ensomme og skæve eksistenser, der sjældent rummes andre steder i samfundet. Medarbejderne på værestedet arbejder målrettet med at skabe meningsfulde fællesskaber og alternativ beskæftigelse for brugerne, og har samtidig stort fokus på at løse brugernes udfordringer. Værestedets medarbejdere har som en del heraf en væsentlig rolle som brobyggere til øvrige tilbud i kommunen.

For at understøtte den brede sociale indsats, der ydes på Værestedet til byens mest udsatte borgere, ønsker forligspartierne at der afsættes 0,8 mio. kr. årligt fra og med 2021 således, at tilbuddet kan fortsætte med uændrede rammer.

Misbrugsbehandling

Forligspartierne er enige om at afsætte 0,5 mio. kr. årligt til indsætter og nye veje inden for misbrugsbehandling.

Social kontrol

Negativ social kontrol findes i Danmark, og kvinder er mere udsatte for det end mænd. Det kan have mange forskellige former, alt efter hvor i livet man befinder sig. Der afsættes 0,125 mio. kr. årligt fra 2021 til 2024. til et projekt i Kvindehuset, der skal styrke kvinderne i at finde deres eget fodfæste uden social kontrol.

Sociale investeringer – betaling for resultater

Forligspartierne er optagede af at skabe positive resultater på det sociale område, så borgernes livssituation forbedres.

Aarhus Kommunes Sociale Investeringsfond, som er etableret pr. 1. maj i år, er kommet godt i gang, og har mulighed for – alene eller sammen med andre investorer - at investere i indsætter, der har positive sociale effekter. Den grundlæggende ide er, at investeringen også giver anledning til besparelser på kommunale budgetter, og at fonden derfor modtager en betaling, når indsætterne giver effekt i forhold til på forhånd fastsatte succeskriterier. På den måde får fonden tilbageløb på sine investeringer, og de afsatte midler kan bruges igen og igen. Samtidig betaler de almindelige budgetter kun for indsatsen, hvis de fastsatte succeskriterier opnås.

I en situation, hvor der er pres på de kommunale budgetter på socialområdet vil det dog ofte være vanskeligt ud af de decentraliserede budgetter fuldt ud at kunne finansiere en tilbagebetaling til fonden og andre investorer, selv når investeringen lykkes, og der isoleret set opnås en besparelse.

For at understøtte bæredygtighedsplanens fokus på at frigøre ressourcer, som kan bidrage til håndteringen af et stadigt voksende udgiftspres, og give mulighed for forebyggende investeringer på området afsættes der derfor et engangsbetøb på en reserve finansieret af næste års indtægter ved arbejdet med korrekte data, dog maksimalt 10 mio. kroner.

Engangsbeløbet er øremærket til initiativer, hvor kommunen ikke som normalt betaler for indsatsen, men alene for de opnåede resultater som følge af indsatsen, og på baggrund af de fastsatte succeskriterier. Kommunens sociale investeringsfond vil normalt altid være involveret i investeringerne i indsatserne, men herudover vil der også kunne være andre investorer i de konkrete projekter.

Engangsbeløbet skal ses som en ekstraordinær håndsrækning til socialområdet for at understøtte den omstilling, der ligger i bæredygtighedsplanen. Det er vigtigt, at der er fastsat præcise succeskriterier, og at de opnåede effekter fuldt ud står mål med betalingen. Normalt vil der derfor også være en forudsætning om, at de succesrige indsatser fortsættes indenfor eksisterende budgetter også efter investeringens udløb.

Mange sociale indsatser er karakteriseret ved, at kommunen har udgifterne, mens den økonomiske gevinst ikke kun ligger i kommunen, men også i fx sundhedsvæsen, politi og retsvæsen. Der er derfor brug for at arbejde videre med modeller, som synliggør dette, og i bedste fald leder frem mod fælles betalingsmekanismer.

Forligspartierne ønsker at det afsatte engangsbeløb bl.a. skal understøtte markante initiativer, som allerede er under forberedelse i forhold til "Dialog mod Vold" og "Omstilling af Forsorgsområdet - Housing First".

Borgmesteren bemyndiges til – i samråd med den eller de ansvarlige rådmænd for de enkelte investeringsprojekter - at beslutte den konkrete anvendelse af den afsatte reserve. Der rapporteres herom i forbindelse med den årlige rapportering fra Rådet for Sociale Investeringer.

Dialog mod Vold

Dialog Mod Vold er en familieorienteret voldsbehandling, der adskiller sig fra anden voldsbehandling ved både at tilbyde behandling til den voldsudsatte og børn samt til voldsudøvere. Dialog Mod Volds mål er at stoppe vold i nære relationer og forebygge fremadrettet vold samt reducere skadevirkninger og eventuelle traumer hos den voldsudsatte og børn. Rådet for Sociale Investeringer og Aarhus Kommune er gået sammen med den statslige sociale investeringsfond, Dialog Mod Vold og Den Sociale Kapitalfond om at udvikle et socialt investeringsprogram baseret på Dialog mod Volds erfaringer og metode med psykologbehandling til udøvere af vold i nære relationer, deres voldsudsatte partnere og børn. Samarbejdet giver mulighed for at afprøve forebyggende indsatser på et meget sårbart område, vold i familier.

Omstilling af Forsorgsområdet – Housing First

Aarhus Kommune har en særlig udfordring ift. unge hjemløse og er den by i Danmark med relativt flest unge hjemløse, sammenlignet med indbyggertallet. Der er derfor igangsat en række Housing First-baserede indsatser. Med dette projekt lægges der op til at undersøge, hvilke effekter det har at investere i direkte at omlægge §110-tilbud til Housing First-indsatser med fokus på de unge. Der lægges op til - via sociale investeringsprojekter – at afprøve effekterne af dels at nedlægge §110-pladser for unge hjemløse og i stedet tilbyde de unge effektfulde Housing Firstindsatser med henblik på at flytte de unge fra hjemløshed til egen, almen bolig, dels at etablere en særlig Housing First-indsats for gruppen af de mest udsatte unge hjemløse, herunder unge hjemløse med dobbeltdiagnoser.

Refusionsomlægning

Der afsættes 40 mio. kr. årligt på reserven til finansiering af det forventede tab på omlægningen af refusionsordningen for særligt dyre enkeltsager.

BØRN OG UNGE

Minimumsnormeringer (udover senere børnehavestart)

Med finansloven for 2020 blev det besluttet at indføre lovbundne minimumsnormeringer, der sikrer, at der maksimalt er 3 børn per voksen i vuggestuer og 6 børn per voksen i børnehaver. Dette skal være fuldt indfaset i 2025. Udformningen af en model for minimumsnormeringer forhandles og forventes vedtaget i Folketinget i 2020. Med finansloven afsættes midler, så kommunerne løbende øger normeringerne frem mod ikrafttrædelse af lovkravet i 2025. Forligspartierne bakker op om statens intentioner på dette område. Dagtilbudene tilføres derfor finanslovsmidlerne på 39,5 mio. kr. i 2021, 53,2 mio. kr. i 2022, 80,6 mio. kr. i 2023 95,4 mio. kr. i 2024 og 110,4 mio. kr. i 2025 og derefter. En del heraf anvendes til senere børnehavestart jævnfør nedenfor. Budgetløftet indarbejdes i budgetmodellen på området.

Fremrykning af minimumsnormeringer

Forligspartierne er enige om at fremrykke indfasningen af minimumsnormeringer i de aarhusianske dagtilbud med et år. Lovbundne minimumsnormeringer blev besluttet med finansloven for 2020 og bliver gradvist indfaset frem mod 2025, hvor der maksimalt må være tre børn per voksen i vuggestuer og seks børn per voksen i børnehaver. Normeringerne i dagtilbud har stor betydning for barn-voksen-interaktionen, der er et afgørende parameter for kvaliteten i de enkelte dagtilbud. For at fremrykke indfasningen af minimumsnormeringerne med et år ift. finansloven er forligspartierne enige om at afsætte 70,9 mio. kr. udover det, som finansieres af staten. Pengene fordeles med 13,7 mio. i 2021, 27,4 mio. i 2022, 14,8 mio. i 2023 og 14,9 mio. i 2024, hvor minimumsnormeringerne så er fuldt indfasede i Aarhus.

Børnehavestart ved 3 år

Forligspartierne er enige om, at børnehavestarten fra vuggestue rykkes med en måned, så børnene først skifter fra vuggestue til børnehave, når de er 3 år. Dette giver børnene en måned mere med vuggestuenormering, der er højere end børnehavenormering. Senere børnehavestart giver mulighed for bedre voksen-barn-kontakt. For det enkelte barn giver det mere voksenopmærksomhed, hvilket er en fordel for børnenes læring og udvikling. Barnet modnes en måned mere i vuggestuen. Den ekstra måned kan have betydning for barnets læring og udvikling i forhold til sprog, legerelationer, robusthed, grad af selvhjulpethed og renlighed.

En yderligere fordel er, at der potentielt vil være flere børn i vuggestuen og ved børnehavestart, der er mere modne end hidtil. Det kan frigive mere tid hos personalet til den pædagogiske opgave med alle børn.

Forligspartierne er enige om at afsætte 17,1 mio. kr. i 2021 stigende til 18,0 mio. kr. i 2024 til at rykke børnehavestarten fra 2 år og 11 måneder til 3 år. Beløbene finansieres af de beløb, der er afsat til indfasning af minimumsnormeringer. Budgetmodellen på området tilpasses ændringen. Herudover afsættes der i den 10-årige investeringsplan midler til de forventede ekstra 10 dagtilbudsgrupper, som der bliver behov for som følge af senere børnehavestart.

International vuggestue

Forligspartierne er enige om at etablere en international, engelsksproget vuggestue for 0-36 måneder gamle børn i Aarhus. En international vuggestue vil forbedre Aarhus' evne til at tiltrække og beholde højt kvalificeret udenlandsk arbejdskraft. Derudover vil det have en positiv påvirkning på de internationale familiers trivsel, at børnene får bedre mulighed for at lege, lære og udvikle sig sammen med jævnaldrende, og at de ikke nød-

vendigvis skal passes derhjemme. Samtidig vil udenlandske børn og forældre få indblik i den danske dagtilbudstradition og dermed også i danske værdier og kultur.

Den internationale vuggestue placeres tæt på Aarhus International School. Anlæg og drift finansieres via de afsatte midler til Pladsbehov samt via budgetmodellen på området.

Ny budgettildelingsmodel på dagpleje- og daginstitutionsområdet

Der er gennemført en analyse af dagtilbuddenes økonomi, der bl.a. viser, at der er store variationer i normeringerne mellem dagtilbudsafdelingerne. Forligspartierne er enige om, at der er behov for en ny model for fordeling af midlerne på både dagpleje- og daginstitutionsområdet. Det ønskes, at modellerne indbefatter elementer, så der tildeles budgetter til dagtilbuddenes arbejde med sårbare og udsatte børn, så de tildelte ressourcer sættes i forhold til dagtilbuddenes opgave. Det samme gælder for dagplejen.

Forligspartierne ønsker, at når de statslige puljer til ekstra ressourcer til sårbare og udsatte børn og dagtilbuddene udløber, vil dette element blive søgt indarbejdet i budgettildelingsmodellen for dagtilbud. Med baggrund i analysen udarbejder Børn og Unge ny budgettildelingsmodel.

Midler til løft af folkeskolen fra finansloven for 2020

Med finansloven for 2020 blev der afsat midler til et generelt løft af folkeskolen og til et kvalitetsløft af den understøttende undervisning, som fordeles mellem kommunerne efter elevtal. Aarhus Kommunes andel udgør 21,2 mio. kr. i 2021, 29,2 mio. kr. i 2022 og 42,8 mio. kr. i 2023 og 2024. Forligspartierne er enige i prioriteringen af folkeskolen, og at disse midler skal bruges til et generelt løft af folkeskolen. Budgetløftet indarbejdes i budgetmodellen på området. Forligspartierne drøfter, hvordan beløbene konkret udmøntes i et løft af de aarhusianske folkeskoler, hvorefter der fremsendes byrådsindstilling om udmøntningen.

En bedre folkeskole for alle ovenpå corona

Forligspartierne ønsker, at folkeskolen skal være et godt, lokalt tilbud til alle børn og unge. Tiden med corona har vist, at fx flere kendte voksne og tydelige rammer med overskuelige og mindre grupper for børnene og færre skift for de voksne har skabt forudsætningerne for større fordybelse og fokus på den aktivitet, der skal foregå. De nye undervisningsformer, blandt andet udendørs, har skabt mere nærværende undervisningsmiljøer, som har været positive for børn, personale og forældre, og de har givet de børn, der førhen ikke trivedes i skolen, muligheden for at trives i et nyt og spændende undervisningsmiljø.

Forligspartierne er enige om, at der afsættes 8 mio. kr. i 2021 stigende til 8,3 mio. kr. i 2024 til at arbejde videre med erfaringerne fra corona-perioden i folkeskolen – blandt andet med kortere skoledage, flere kendte voksne, tovoksenordninger, kollegial sparring og mindre børnegrupper.

Budgetløftet indarbejdes i budgetmodellen på området.

Mellemformer

Der afsættes 11,5 mio. kr. årligt fra 2021-2023 til arbejdet med mellemformer og etablering af stærke lærings- og børnefællesskaber. Det er med fokus på, hvordan øget anvendelse af specialpædagogiske metoder kan komme hele klassefællesskabet til gode, heriblandt at PPR's medarbejdere i højere grad skal være en del af praksis.

Permanentgørelse af ABA-tilbuddet

Forligspartierne ønsker at styrke indsatsen for, at børn med autismespektrumforstyrrelser fortsat har mulighed for at blive inkluderet i kommunens almene tilbud. Forligspartierne er derfor enige om at permanentgøre kommunens ABA-tilbud. Projektet blev etableret i samarbejde mellem Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse og er et tilbud, hvor børnene og de unge gennem træning med forældre, trænere, pædagoger, lærere og andre børn i almenområdet får mulighed for at udvikle de færdigheder, de ser hos deres jævnaldrende. Evalueringen viser, at ABA-klasserne klarer sig godt socialt, fagligt og mht. trivsel og fravær, og at forældre og andre støttepersoner er tilfredse med forløbene.

Forligspartierne ønsker derfor, at Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse opretholder de nuværende pladser i ABA-tilbuddet. Det indebærer, at Børn og Unge fortsat omprioriterer 11,2 mio. kr. årligt til projektet i perioden 2021-2024. Heraf er det aftalt, at Sociale Forhold og Beskæftigelse medfinansierer 1,9 mio. kr. årligt.

Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse følger løbende behovet for justering af pladser i tilbuddet. Hvis efterspørgslen falder, reduceres antallet af pladser. Hvis efterspørgslen er større end forventet, kan Børn og Unge og Sociale forhold og Beskæftigelse i fællesskab beslutte at udvide med børn, der modtager hjemmetræning med ABA.

Styrket kvalitet af de kommunale 10. klassestilbud

Eleverne i kommunal 10. klasse i Aarhus er en blandet elevgruppe, hvor nogle er særligt udsatte i relation til ikke at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse og opnå tilknytning til arbejdsmarkedet. Det tages der ikke i tilstrækkeligt omfang højde for i budgettildelingen til 10. klasseområdet. Forligspartierne er enige om at give det almene kommunale 10. klassestilbud et økonomisk løft for at understøtte, at 10. klasse i Aarhus Kommune er et udviklende og attraktivt tilbud for unge, der efter afslutningen af 9. klasse endnu ikke føler sig helt klar til en ungdomsuddannelse.

For at styrke 10. klasseområdet er forligspartierne enige om at tilføre området et løft på 3,3 mio. kr. pr. år fra 2022. Løftet indarbejdes i budgetmodellen og tilpasses derigennem udviklingen i elevtallet. Forligspartierne ønsker samtidig, at Børn og Unge skal komme med oplæg til fremtidig organisering og indhold af de kommunale 10. klassestilbud med henblik på byrådsbeslutning i 2021.

Undersøgelsen af indsatsen for børn med dansk som andetsprog

Andelen af børn og unge med dansk som andetsprog udgør ca. en femtedel af en årgang i Aarhus Kommune. Til trods for en bred vifte af målrettede tiltag på både dagtilbuds- og skoleområdet er det fortsat en udfordring at løfte disse børns danske sprog tilstrækkeligt. Således har børn og unge med dansk som andetsprog ikke de samme forudsætninger og muligheder som andre børn og unge.

Forligspartierne ønsker, at der bliver gennemført en undersøgelse af sprogindsatser på 0-6-årsområdet, supplerende undervisning i DSA på 0.-10. klassetrin, skolehenviingspolitikken og modtagelsesklasseområdet. Formålet med undersøgelsen er at udarbejde konkrete forslag til, hvordan arbejdet med børn med dansk som andetsprog kan udvikles, så endnu flere børn og unge med dansk som andetsprog får lige muligheder for at gennemføre folkeskolen og en ungdomsuddannelse. Undersøgelsen gennemføres i løbet af 2021, hvor der skal være inddragelse af relevante parter og temadrøftelser med Børn og Unge-udvalget.

Forligspartierne er enige om at afsætte 0,4 mio. kr. i 2021 til undersøgelsen. Forligspartierne opfordrer allerede nu til en særlig opmærksomhed på disse elevers trivsel og læring.

Permanentgørelse af Familieiværksætterne

Med Familieiværksætterne får alle førstegangsfamilier mulighed for at arbejde med familiedannelse og den nye rolle som forælder. Forligspartierne er glade for, at det nu er muligt at styrke betingelserne for barnets start og familiens samspil samt for styrkelsen af netværk og medborgerskab gennem gruppeforløb. Forskning viser, at Familieiværksætterne styrker børnenes fornemmelse for egne følelser og udvikling af gode sunde relationer til andre mennesker. Familieiværksætterne er med til at forebygge og opspore, da vi ofte ikke kender alle sårbarhedens ansigter i den tidlige indsats. Forligspartierne er opmærksomme på, at udsatte familier i mindre grad benytter sig af Familieiværksætterne, og der ønskes en særlig opmærksomhed på, at udsatte familier bliver bekendt med og benytter tilbuddet. Forligspartierne er enige om at afsætte 3,38 mio. kr. årligt til permanentgørelse af tilbuddet.

Familieiværksættere i regi af Vuggestedet

Forligspartierne vurderer, at der er udsatte førstegangsfødende familier, som ikke har de nødvendige ressourcer til at deltage i og profitere af Familieiværksætterne. For at alle kan få mulighed for en god start på livet som familie, afsætter forligspartierne 500.000 kr. årligt til at udvide indsatsen overfor de mest udsatte familier i regi af Vuggestedet, hvor kommende og nybagte forældre kan støttes i individuelle forløb.

BESKÆFTIGELSE

Flere i job – ekstra jobindsats for at bringe Aarhus ud af krisen

Corona-pandemien har forårsaget en massiv ledighed og forligspartierne mener, at der er behov for et mål, der kan sætte retningen for den fælles indsats, der skal til, for at bringe ledigheden ned og Aarhus ud af krisen. På den baggrund indføres et langsigtet og ambitiøst mål for jobindsatsen: Andelen af borgere i job og uddannelse i Aarhus skal være 1%-point højere end i de øvrige 6-byer.

Forligspartierne er enige om, at det kræver nye indsatser, der hurtigt og effektivt sikrer virksomhederne kvalificeret arbejdskraft. Der skal være tale om indsatser på områder, hvor der allerede er evidens for at indsatsen virker, og på nye områder hvor indsatsen skal følges tæt for at vurdere, hvad der virker, så den løbende kan tilpasses.

Herved fortsættes de senere års styrkelse af den aktive og virksomhedsrettede indsats, som har vist gode resultater. Udgifterne til offentlig forsørgelse i Aarhus har blandt andet på den baggrund udviklet sig bedre end på landsplan. Derfor afsættes 30 mio. kr. årligt til nye investeringer på beskæftigelsesområdet, hvoraf de 20 mio. kr. finansieres af mindredgifter på overførselsområdet, mens de 10 mio. kr. tilvejebringes via interne omprioriteringer blandt beskæftigelsesområdets indsatser.

Forligspartierne lægger vægt på at få størst mulig effekt for de afsatte ressourcer. For at sikre dette, har der i en årrække været arbejdet med investeringsmodeller, som sikrer en tydelig kobling mellem indsats og effekt. Ulempen er dog, at det måske har givet et lidt fragmenteret billede, hvor fokus har været på mange små investeringsmodeller fremfor det store billede. Derfor får Sociale Forhold og Beskæftigelse fremover friere rammer til løbende at justere i indsatsen, så ressourcerne kan bruges der, hvor ledighedsudfordringen er størst, og hvor pengene giver den største effekt. Det er samtidig væsentligt, at indsatserne for alle målgrup-

perne udvikles løbende, så der ikke kun er fokus på indsatser for de borgere, som er tættest på arbejdsmarkedet. I den sammenhæng skal beskæftigelsesindsatsen for sårbare ledige i de socialøkonomiske virksomheder inddrages. Anbefalingerne fra 17.4-opgaveudvalg integration er indtænkt i investeringspakken.

Forligspartierne anmoder Sociale Forhold og Beskæftigelse om at tilrettelægge indsatsen med udgangspunkt i det fremlagte katalog (bilag x), men sådan at prioriteringerne løbende kan justeres. Sociale Forhold og Beskæftigelse drøfter løbende prioriteringerne med udvalget og fremsender årligt en indstilling til byrådet ved regnskabsafslutningen, som beskriver indsatserne og giver en status på målopfyldelsen.

KLIMA OG GRØN OMSTILLING

Den grønne omstilling af Aarhus Kommune er i fuld gang, og de bindende klimamål for Aarhus Kommune sætter retningen for det videre arbejde frem mod 2030, hvor Aarhus Kommune skal være CO2-neutral. Udviklingen går i den rigtige retning, og forligspartierne er enige om, at de igangsatte initiativer, der i stigende grad har inviteret bysamfundets engagerede kræfter til samarbejde og partnerskaber omkring den grønne omstilling er den rigtige vej at gå. Der er stadig langt til mål, og i de kommende år er det vigtigt, at alle aktører - borgere, virksomheder, foreninger, frivillige og Aarhus Kommune - rykker endnu tættere sammen, så byrådets mål om CO2-netralitet kan nås. Det er også i dette lys, at den kommende klimahandlingsplan skal ses.

Finansiering af klimaplanen

Teknik og Miljø har sammen med de øvrige magistratsafdelinger udarbejdet et udkast til en ambitiøs klimastrategi og klimahandlingsplan, som byrådet i nærmeste fremtid sender i 4 ugers høring.

Samlet set skønnes klimahandlingsplanen at koste op imod 312 mio. kr. i den kommende 4-årige periode, og forligspartierne er enige om, at ambitionen er en fuld indfrielse af det høje ambitionsniveau, der ligger i klimahandlingsplanen; selvom de konkrete indsatser tilpasses på baggrund af høringen.

Der afsættes 30 mio. kr. årligt i 'nye' midler i budgettet for 2021, og det resterende finansieringsbehov tilvejebringes på anden vis, fx fra Affald Varme, via ekstern fondsfinansiering, via øvrige poster på drifts- og anlægsbudgettet samt via "grøn omprioritering" af den eksisterende drift indenfor de decentraliserede budgetter. På nuværende tidspunkt er det ikke muligt at udmønte de afsatte midler til konkrete indsatser, så derfor anmoder forligspartierne Teknik og Miljø, via direktørgruppen, om at udarbejde et forslag til et revideret indsatskatalog med tilhørende effektvurdering samt fordeling af midlerne på de 6 spor, når klimahandlingsplanen fremsendes til endelig beslutning i byrådet.

Forligspartierne er enige om, at der for hvert af de 6 spor, jf. nedenfor, fremsendes en indstilling til byrådet i første kvartal 2021, som prioriterer den ramme, der afsættes til de enkelte spor, på konkrete indsatser. Midlerne placeres i Klimafonden og udbetales efter forbrug jævnt over retningslinjerne for fonden.

Organisering

Udkastet til klimastrategi og klimahandlingsplan lægger op til et markant paradigmeskifte i den grønne omstilling, som er nødvendig for at løfte de bindende klimamål. Det indebærer, at hele kommunen skal bidrage

til at realisere de nødvendige forandringer i den grønne omstilling, og at ansvaret herfor forankres og løftes i den daglige drift.

De 6 spor i klimahandlingsplanen fordeler ansvaret for realisering af indsatser og opfyldelse af mål i klimaindsatsen mellem magistratsafdelingerne på følgende vis:

- Energi: Affald Varme Aarhus A/S (Teknik og Miljø)
- Transport og Mobilitet: Teknik og Miljø
- Industri og Landbrug: Teknik og Miljø
- Byggeri og anlæg: Teknik og Miljø
- Aarhus Omstiller: Kultur og Borgerservice og Borgmesterens Afdeling
- Klimavenlig arbejdsplads: Borgmesterens Afdeling

De ansvarlige magistratsafdelingers opgave vil herefter være at sikre en tæt forankring af indsatserne i den endelige vedtagne klimahandlingsplan i den daglige drift samt at realisere dem indenfor de tilvejebragte økonomiske rammer, som tildeles de enkelte områder. De ansvarlige skal herudover sikre ledelse og opfølgning inden for de enkelte områder samt samspil og evt. uddelegering til øvrige magistratsafdelinger i det omfang, det er nødvendigt for at sikre en så tæt kobling til driften som muligt og for at realisere de nødvendige forandringer i organisationen og samfundet.

Den samlede, tværgående ledelse og koordinering af klimaindsatsen forankres i Direktørgruppen. Direktørgruppen og de ansvarlige magistratsafdelinger for de 6 spor bistås af Sekretariatet for Klima og Grøn Omstilling, der er den fælles, koordinerende enhed.

Borgmesterens Afdeling sikrer en ensartet opfølgning på alle klimainitiativer - både de, der er forankret i Klimafonden og de, der er forankret i klimahandlingsplanen - og sikrer en løbende koordination med magistratsafdelingerne via Økonomistyregruppen. Opfølgningen fremsendes årligt til byrådet i en indstilling. Sekretariatet for Klima og Grøn omstilling har ansvar for den faglige effektopfølgning og kommer med forslag til yderligere initiativer eller justeringer heraf, hvis de igangsatte initiativer ikke er tilstrækkelige.

Til at sikre den fortsatte drift af Sekretariatet for Klima og Grøn Omstilling afsættes der 4,1 mio. kr. årligt i 2021-2024 af de samlede afsatte midler til klima.

Naturvejledning

Forligspartierne er enige om at prioritere formidlingen af den aarhusianske natur, herunder både planter, insekter og andre dyr. Der afsættes 2,5 mio. kroner i Teknik og Miljø over tre år til initiativet med særligt fokus på børn og unge. Der ønskes etableret et samarbejde med relevante aktører, herunder Naturhistorisk Museum, Danmarks Naturfredningsforening og andre foreninger. I den periode opfordrer forligspartierne til, at der arbejdes for en permanent forankring af initiativet.

Projektstøtteenhed skal sikre ekstern finansiering

Der afsættes 3 mio. kr. årligt i de 4 år 2021-2024 til en ny permanent projektenhed, som forankres i Teknik og Miljø, der skal sikre tilvejebringelsen af ekstern finansiering fra fonde m.v., herunder fra EU til indsatsen for CO₂-neutralitet, klimatilpasning og biodiversitet. Teknik og Miljø anmodes om - efter samråd med Direktørgruppen - at fremsende en indstilling om enhedens arbejdsgrundlag, organisatorisk placering mv. Det er

forventningen, at enheden vil være selvfinansierende senest fra 2025. Projektet finansieres af 6 mio. kr. fra klimahandlingsplanen og 6 mio. kr. fra klimatilpasningsmidler i investeringsplanen.

Gratis parkering for elbiler i 4 år

Forligspartierne ønsker at fremme den grønne omstilling på persontransportområdet. Derfor foreslås det at indføre gratis parkering for elbiler i en periode på 4 år. Den gratis parkering gælder de første fire timer man parkerer. Herefter betales normal takst. Det bliver hermed muligt for elbilejere, der vil handle eller benytte kulturelle tilbud i de dele af Aarhus, der reguleres af parkeringspolitikken, at parkere gratis på de kommunale parkeringspladser.

Ændringerne spiller adfærdsregulerende sammen med den øgede brug af betalingsparkering som følge af den oprindeligt besluttede parkeringspolitik, senere revidering og eventuelle kommende tilpasninger, hvis dette vurderes hensigtsmæssigt for at styrke mindskelse af trængsel og plads til parkering.

Omlægningen kræver skiltning og omstilling af parkeringsautomater og parkeringsapper, hvilket finansieres inden for driftsøkonomien. Aarhus Kommune er i gang med at opsætte nye parkeringsautomater. Derfor vurderes det først realistisk at indføre ordningen med virkning fra 1. oktober 2021 og lade den løbe fire år herfra.

Forligspartierne anmoder Teknik og Miljø samt Borgmesterens Afdeling om inden udgangen af november måned at fremlægge en konkret model for ordningen under hensyntagen til de ovenfor skitserede rammer. Modellen vil kunne foreslås justeret i lyset af parkeringsfaglige hensyn. Herefter forelægges modellen for forligskredsen.

Forligspartierne er indstillede på at følge områdets økonomi og sætte ind, hvis der sker forudsætningsbrist eller nye omlægninger af det kommunale parkeringsområde. Dette gøres konkret i parkeringsredegørelserne der drøftes i Byrådet hvert andet år. Beboerparkering og erhvervsparkering vil fortsat være gratis for elbiler og plug-in hybrider som tilfældet er i dag.

TEKNIK OG MILJØ

Grøn og ren by

Naturen og det grønne spiller en afgørende rolle for Aarhus' identitet og er med til at gøre Aarhus til et godt sted at leve. Forligspartierne er enige om en ambitiøs investering i en grøn og ren by, som samtidigt kan medvirke til at løse såvel klima, sundheds- og biodiversitetsudfordringer – og dermed også indfri FNs verdensmål.

Der afsættes derfor 8,8 mio. kr. i årligt gennemsnit, som skal bruges til investeringer, drift og vedligeholdelse, som understøtter intentionerne i politikken "Et grønnere Aarhus". Midlerne skal sætte skub i realiseringen af visionen om 10.000 bytræer, sikre nye grønne lommeparker i byens rum og ikke mindst muliggøre investeringer i eksisterende parker og grønne områder, så fortsat opleves som et tilbud af høj kvalitet. Forligspartierne ønsker ligeledes, at en del af midlerne anvendes til at sikre et renere Aarhus. Det forudsættes, at småjobsindsatsen videreføres som en del af initiativet.

Der lægges vægt på, at indsatsen sker både i oplandsbyerne og i Aarhus Midtby. Der skal søges synergier med andre projekter og politikker som f.eks. Sport- og Fritidspolitikken samt Sundhedspolitikken, så potentialerne udnyttes bedst muligt.

Skovrejsning på kommunale arealer

I budgetforliget for 2020 blev der afsat 2 mio. kr. ekstra pr. år til at understøtte skovrejsningsprojekter, gerne sammen med virksomheder og organisationer. Som et bidrag til at sikre ambitionerne om etablering af 8.000 ha skov inden 2030 ønsker forligspartierne, at man også udnytter de muligheder der ligger i at omdanne op til 400 hektar kommunale, bortforpagtede lavtliggende landbrugsarealer til skove. Her kan det ofte gå hurtigere end dér, hvor man skal forhandle med private lodsejere. Der afsættes på en reserve finansiering til eventuel nedskrivning af indtægtskrav på bortforpagtede jorde på 0,4 mio. kr. årligt i 2022 stigende til 1,6 mio. kr. årligt i 2025.

Måling af luftforurening

For at få et bedre grundlag for vurdering og beslutning om initiativer til at mindske luftforureningen er der brug for et bedre kendskab til niveauet for luftforureningen i Aarhus. Forligspartierne er enige om at afsætte 650.000 kr. årligt til yderligere indsamling af data og analyse af luftforureningen i Aarhus.

Boligpolitisk redegørelse

De senere års markante befolkningsvækst har været ledsaget af stigende salgs- og lejepriser på det aarhusianske boligmarked. Samtidig viser monitoreringen af udviklingen i de almene boligområder tegn på en stigende social opdeling af boligmarkedet. Det er en udvikling, som truer med at udfordre Aarhus Kommunes Boligpolitiks mål om at alle aarhusianere har mulighed for at bo i en god bolig i en by med social balance. På den baggrund ønsker forligspartierne en nærmere analyse - en boligpolitisk redegørelse for udviklingen med udgangspunkt i boligpolitikken og de tre indsatsområder – plads til flere, mangfoldighed og stærke lokalsamfund. Dermed får byrådet mulighed for at drøfte udviklingen med henblik på at kunne justere og prioritere indsatsen fx gennem ny kommuneplan, lokalplaner og arbejdet med kvoteplaner (almene boliger).

Den boligpolitiske redegørelse forankres i Teknik og Miljø, som inddrager øvrige magistratsafdelinger og Borgmesterens Afdeling i arbejdet. Der afsættes 0,3 mio.kr. til at dække udgifterne forbundet med analysearbejdet. Forligspartierne ønsker, at redegørelsen kan afsluttes, så den kan præsenteres for byrådet inden sommerferien 2021.

Analysen finansieres ved at fremrykke midler fra 2023 fra det såkaldte promillebidrag fra opførelsen af almene boliger. Anlægsplanen indeholder en markant satsning på flere almene boliger. Dette afstedkommer flere indtægter fra promillebidraget, der ikke indgår i det aktuelle budgetforslag. Parallelt hermed øges bevillingen til Tilsynet for støttet byggeri med 0,65 mio. kr. fra 2024 til 2033 til understøttelse af opgaven med det forøgede støttede byggeri – ligeledes finansieret fra det forøgede promillebidrag.

Trafiksikkerhed

Opretholdelsen af en velfungerende og tryk trafikal infrastruktur er afgørende for at skabe sammenhæng i byen. Aarhus' fortsatte vækst gør, at trafikmængden i kommunen er stigende. For at sikre at Aarhus forbliver en tryk by at færdes i for alle typer trafikanter, afsætter forligspartierne en pulje på 5 mio. kr. i hvert af årene 2021-2024 til projekter med henblik på at fremme trafiksikkerheden, herunder sikre skole- og fritidsveje. Forligspartierne lægger vægt på, at midlerne skal anvendes til at løse udfordringer i de kryds og strækninger, hvor der sker flest uheld og hvor der færdes flest børn og unge. Midlerne prioriteres endeligt af Byrådet hvert

år ved behandlingen af Teknik og Miljø's indstilling vedrørende Anlægsprogram, hvor de vil indgå i KB - Sikkerhed og Miljø.

Flere ressourcer til de vigtigste planer

Aarhus er i rivende udvikling, hvilket medfører stor interesse for udvikling af byen, men også behov for at løse konkrete udfordringer på blandt andet planlægningsområdet, herunder udarbejdelse og implementering af de vigtigste planer. Et højt ambitionsniveau kan understøttes ved at tilføre midler til at få gennemført konkrete planer i den kommende budgetperiode. Samtidig er der behov for i højere grad at prioritere eksisterende midler på de relevante områder til de indsatser, som Byrådet prioriterer som de vigtigste.

På den baggrund er forligspartierne enige om at afsætte 5 mio. kr. fra Byudviklingskontoen i hvert af årene fra 2021 til 2024 til en række konkrete planer, som har været eller er på vej til drøftelse i Byrådet i 2020 og de planer, analyser eller undersøgelser på området, som Byrådet efterfølgende prioriterer skal gennemføres. Det drejer sig blandt andet om indsatsplaner for StorAarhus, der hermed besluttet realiseret over en 7-årig periode; Temaplan for erhvervsarealer; lokalplaner i udsatte bydele samt Visionsplan for Aarhus Midtby.

Midlerne tilføres Teknik og Miljø og forudsætter derudover intern omprioritering af eksisterende midler for at komme helt i mål med disse særskilt byrådsprioriterede opgaver. Der er allerede planer i Teknik og Miljø om at øge effektiviteten og blandt andet kunne færdigudarbejde flere lokalplaner for de eksisterende ressourcer. Nogle af opgaverne vil også medføre et ressourcestræk i Borgmesterens Afdeling – dette finansieres fuldt ud inden for afdelingens eksisterende midler. Senest i forbindelse med Budget 2024 tages der stilling til, om aktivitetsniveauet i byudviklingen fortsat er så højt, at der er brug for at videreføre den øgede bevilling.

Flere grønne områder

Forligspartierne ønsker at sikre andelen og kvaliteten af grønne områder, når byen vokser. Samtidig skal det sikres, at Aarhusianerne har et offentligt tilgængeligt grønt område tæt på, hvor de bor. Det kræver nye tiltag og overvejelser ift. både kommunen som byudvikler og private byudviklere. Derfor skal den igangværende temaplan om en grønnere by med mere blå fokusere på:

- Justering af kommuneplanens retningslinjer for opholdsarealer, så der i højere grad sikres fælles opholdsarealer, der fremmer fællesskab mellem beboere/ansatte/brugere osv.
- Udforme retningslinjer, der i kombination med opholdsarealbestemmelser sikrer en høj kvalitet af de grønne elementer ved byudvikling
- Udforme retningslinjer, der sikrer, at der ved større byudvikling på bar mark på forhånd reserveres arealer til fælles, grønne og offentligt tilgængelige rekreative områder.
- Vise konkrete muligheder for, at flere får adgang til grønne områder tæt på, hvor de bor.

Rent grundvand

Der er brug for at værne om grundvandet for at sikre, at Aarhus kan have rent drikkevand i fremtiden og for at høste øvrige miljømæssigt gavnlige effekter heraf. Til dette formål arbejder Aarhus Kommune med indsatsplaner på området. Der har været en forventning om tilførsel af midler via DUT-ordningen, men det viser sig nu, at der i stedet for er en negativ efterregulering på i alt 12,5 mio. kroner, fordi andre kommuner i de sidste ti år har brugt færre ressourcer på området end forventet. Aarhus Kommune har stort set ligget på det forudsatte niveau, idet der dog er en samlet mindreudgift på i alt 1,1 mio. kroner i perioden. For at fastholde fokus på et fortsat højt aktivitetsniveau i Aarhus er forligspartierne blevet enige om en friholdelse af området, så der kun reguleres med den realiserede mindreudgift på 1,1 mio. kroner, mens de resterende 11,4 mio.

kroner indarbejdes i budgetforudsætningerne. Der skal i forlængelse heraf rejses en drøftelse overfor staten ift. at friholde Aarhus Kommune for konsekvenser af rent faktisk at implementere ny lovgivning som ønsket af Folketinget.

Sammen med en prioritering og finansiering af en 7-årig implementering af indsatsplanerne for StorAarhus beskrevet i afsnittet om flere ressourcer til de vigtigste planer, sætter forligspartierne hermed handling bag ordene om at sikre rent grundvand.

Kollektiv trafik

Det er af stor betydning for Aarhus at sikre en velfungerende kollektiv trafik med et godt serviceniveau. Samspillet mellem letbanen og de gule og de blå busser er vigtigt, og der er brug for løbende at udbygge og udvikle det samlede kollektive transportsystem. Byrådet besluttede allerede sidste år, at der arbejdes hen imod en ny samlet kollektiv trafikplan, som skal gælde fra medio 2023. Samtidigt blev en række andre initiativer taget for at imødegå den økonomisk ubalance, som i dag kendetegner sektoren for kollektiv trafik. Den nye trafikplan udarbejdes på baggrund af erfaringerne med fuld drift på letbanen og med en opdateret viden om trafik og trængselsforhold samt passagerernes rejsemønstre. Forligspartierne er enige om, at den nye kollektive trafikplan skal optimere samspillet mellem kommunale og regionale busruter og letbanen. Der skal være et godt serviceniveau, med høj frekvens på de strækninger og tidspunkter, hvor passagerernes behov er størst, og med fokus på at kollektiv trafik er en relevant transportform for de allerfleste borgere.

Forligspartierne er enige om, at behovet for yderligere finansiering for at sikre en langsigtet økonomisk balance og fastholde et tilfredsstillende serviceniveau bør afklares i budgetforhandlingerne forud for budget 2022. Til næste sommer vurderes der at foreligge et betydeligt mere sikkert grundlag herfor, og Borgmesterens Afdeling og Teknik og Miljø udarbejder forud for budgetforhandlingerne et oplæg – som baseres på arbejdet i den gruppe vedr. den kollektive trafik, som i sidste års budgetforlig er nedsat med deltagelse af Midttrafik, Letbanen og Aarhus Kommune, og hvor Regionen også deltager, hvor det er relevant.

KULTUR

Next Level AroS

The Next Level, som er en udvidelse af ARoS, består af flere elementer: Et underjordisk udstillingsgalleri på 1000 kvadratmeter og det gigantiske værk The Dome af James Turrell. The Dome vil med sin loftshøjde på 15 meter, en diameter på 40 meter, et kig til det uendelige himmelhvælv, og en inderside af rummet, der oplyses af skiftende farvet lys, byde på en international unik kunstoplevelse.

Lang de fleste midler af projektet til i alt 215 mio. kr. tilvejebringes via eksterne fonde (Salling Fondene og Ny Carlsberg). De resterende midler realiseres via driftsfinansiering, og der afsættes derfor et øget driftstilskud til AroS på 750.000 kr. årligt som kompensation for driftsfinansiering af anlægsbeløb på 25 mio. kr.

Veteranstrategi

I Aarhus Kommune er der ca. 1.400 personer, der har været udsendt i mindst én international mission. Størstedelen af veteranerne fortsætter enten deres karriere i Forsvaret eller overgår til en civil karriere uden at have behov for hjælp. En mindre andel rammes imidlertid af fysiske, psykiske og/eller sociale problemer. Også pårørende kan blive påvirket i et omfang, som kræver særlige indsatser. For at styrke indsatsen for veteraner og pårørende samt understøtte at disse borgere ikke oplever sig tabt i systemet eller bliver kaste-

bold imellem flere instanser, er der behov for en overordnet strategi for veteranindsatserne i Aarhus kommune med fokus på en helhedsorienteret indsats. På den baggrund vedtog byrådet den 10. juni 2020 en Veteranstrategi.

Forligspartierne ønsker at sikre, at initiativerne i veteranstrategien kan sættes i gang. Der afsættes derfor i alt 1,15 mio. kr. årligt til finansiering af initiativerne. Midlerne skal hovedsageligt finansiere to veteranrådgivere, der blandt andet får til opgave at fungere som neutral indgang/vejviserfunktion for veteraner og pårørende samt styrke den opsøgende indsats for de mest udsatte veteraner. Rådgivningsfunktionerne forankres dels i Kultur og Borgerservice (1 stilling) og dels i Sociale Forhold og Beskæftigelse (½ stilling).

Music City Aarhus

Forligspartierne er enige om at afsætte 5 mio. kr. fordelt over 2 år til et musikens år 2022 (Music City Aarhus 2022), der skal styrke Aarhus' i forvejen stærke identitet som kultur- og ikke mindst musikby. Music City Aarhus er en fejring af byens sprudlende musikliv, et musikliv, der peger fremad, men samtidig med respekt for de mange pionerer, der har støbt fundamentet. Intentionen er at udbrede musikken til hele byen. Både med koncerter og oplevelser og samarbejder på tværs af genre, aktører, institutioner og velfærdsområder. Music City Aarhus 2022 skal dertil styrke samarbejdet mellem kultur og erhverv, og vil gavne hele byen. Music City Aarhus 2022 skal bidrage til, at året 2022 vil være det år, hvor kulturen genstartes efter Covid-19.

Gellerup Museum og midlertidigt lejemål til foreninger

I arbejdet med helhedsplanen for Gellerup er beboerne fremkommet med nogle ønsker, og nedenstående foreslås støttet under forudsætning af, at der er tilslutning til helhedsplanen.

Afdelingsbestyrelsen for Gellerup ser Gellerup Museum som en vigtig del i formidlingen af udviklingen i Gellerup/Toveshøj, give et billede af før og nu samt give en konkret anledning til at besøge området. Museet kan bruges som formidlingsdestination i sig selv og desuden understøtte det formidlingsarbejde, som foregår i E&P Huset i forhold til tiltrækning af borgere fra hele Aarhus til området. Museet vil blive udviklet i et samarbejde med lokale kræfter, så Gellerup Museum fremstår relevant og imødekomende for besøgende. For at sikre driften af Gellerup Museum afsættes en ramme på 120.000 kr. om året i 5 år fra og med 2021. I 2021 afsættes yderligere 40.000 kr. med henblik på en opgradering af udstillingen. Beløbet er en øvre ramme, som skal drøftes med Brabrand Boligforeningen.

Efter nedlæggelsen af foreningernes hus, og indtil Sport og Kulturcampus står klar, er der mangel på lokaler til de lokale foreninger i området. Der vil blive stillet lokaler til rådighed i Gudrunsvej 78 i 2021, hvilket finansieres inden for Borgmesterens Afdelings rammer.

Lokalbiblioteker

Lokalbibliotekerne, som også kaldes medborgercentre, er for og til alle borgere uanset den enkeltes forudsætninger, behov, interesser, alder eller andet. Det gør lokalbibliotekerne til unikke lokale mødesteder. Det har betydning hvilke tilbud, faciliteter, rammer og åbningstider det enkelte bibliotek har.

Forligspartierne ønsker at styrke de unikke mødesteder i lokalsamfundene, der etableres de kommende år som lokalbiblioteker. Med de rigtige rammer tilpasset lokalsamfundets behov, skabes der synergieffekter gennem styrket medborgerskab, det lokale liv, de sunde fællesskaber og de stærke lokalmiljøer.

Forligspartierne afsætter 2 mio. kr. årligt fra 2021 til øget bemandet åbningstid samt aktiviteter på de lokale medborgercentre/biblioteker.

Kultur og sundhed

Kultur giver oplevelser, eftertanke og fællesskab. Det har vist sig at have en positiv påvirkning på borgernes sundhed at bruge kultur aktivt til at fremme sundhed. Forligspartierne ønsker at understøtte denne proces og afsætter derfor 1,5 mio. kr. årligt i 4 år. Der ønskes i udmøntning af midlerne til Kultur og Borgerservice sat fokus på hvorledes man engagerer nogle af de borgere, som har mest behov for et løft af deres sundhed og trivsel, men som måske ikke er så modtagelige for de fysisk orienterede sundhedstilbud. Indsatsen ønskes prioriteret så den gavner flest muligt i målgruppen med den størst mulige effekt for deres sundhed og trivsel. Indsatsen evalueres efter 3 år med henblik på læring.

Styrkelse af børns læselyst, kreativitet, nysgerrighed og læring

Stærke læsekompetencer er en vigtig forudsætning for både børn, unge og voksne. Det gælder leg, skole, uddannelse og læring generelt. Det gælder i fritiden og i sociale sammenhænge. For børn og unge er fastholdelse af fritidslæsning en vigtig faktor for at udbygge og fastholde stærke læsekompetencer. Børn og unges fritidslæsning er generelt under pres og mange børn læser i dag mindre i fritiden end for blot få år siden.

Bibliotekernes materialesamling målrettet børn og unge – analogt såvel som digitalt – er sammen med formidlingen heraf, væsentligt for at stimulere og fastholde børn og unges læselyst. Bibliotekernes materialesamling er for mange børn og unge den altafgørende kilde til fritidslæsning. Det gælder både den svage og den stærke læser. En aktuell, vidtfavnende og ikke mindst tilgængelig materialesamling er derfor afgørende for at fastholde og stimulere mange børn og unges læselyst.

Bibliotekerne har – blandt andet sammen med børn og unge selv – udviklet mange forskellige formidlings- og læringsformater, der succesfyldt understøtter børn og unges lyst til (fritids)læsning, kreativitet og nysgerrighed generelt.

Forligspartierne ønsker at bruge bibliotekernes gode erfaringer med at styrke kreativitet og læselyst hos børn og unge ved at give mulighed for at endnu flere børn og unge kan få glæde af både bibliotekernes materialesamling og de forskellige understøttende formidlingsaktiviteter (alt fra læseambassadører over gamingformater til 'makerspaces').

Forligspartierne ønsker at prioritere dels bibliotekernes materialesamling målrettet børn og unge, dels bibliotekernes understøttende formidlingsaktiviteter rettet mod børn og unge. Forligspartierne ønsker derfor fra 2021 at afsætte årligt 1 mio. kr. til Bibliotekerne til styrkelse af denne indsats.

Genopretning af Atlas

Det regionale spillested Atlas har mistet en væsentlig del af sit økonomiske grundlag idé det ikke opnåede genudpegning af Statens Kunstfond for perioden 2021-2024.

Forligspartierne er enige om at bakke op om Atlas som et honorarstøttet spillested med en divers musikprofil med plads til bl.a. Jazz, folk og world musik. Spillestedet skal medvirke til at nye talenter får en scene at

udfolde sig på. Samtidig er det væsentligt at Aarhus fastholder sin position som kraftcenter for musik udenfor hovedstadsområdet.

Derudover er forligspartierne enige i at Fonden VoxHall drifter Atlas til der træffes en politisk beslutning om Atlas fremtidige organisering økonomisk, strukturelt og indholdsmæssigt. Målet er at skabe en tilfredsstillende organisation til at drifte spillestedet.

Forligspartierne er enige om at der afsættes 500.000 kr. årligt i perioden 2021-2024 til at sikre et kvalitativt og kvantitativt tilfredsstillende antal koncerter uanset den mistede status som regionalt spillested. Den forøgede bevilling anvendes til at skaffe et statsligt tilskud via honorarstøtteordningen.

Børnekultur

Visionen for Brobjergskolen er at den skal udvikles til at blive et Børnekulturproduktionscenter, hvor der er plads til en fortsat udvikling af scenekunsten. Målet er at omdanne Brobjergskolen til en unik attraktion og et fælles rum for børn i dagtilbud og skole, unge talentelever og børnefamilier og skabe sammenhængskraft til det omkringliggende miljø. Her er de nuværende rammer på Brobjergskolen udtjente og nedslidte og det nye center der etableres, skal være tidssvarende samt kunne sikre nye børnekulturelle tilbud og indsatser på børnekulturområdet. Forligspartierne er på den baggrund enige om at afsætte 1 mio. kr. årligt.

ERHVERV

Erhvervspakke til investering i erhvervs-, vækst- og beskæftigelsesfremmende initiativer

Corona-krisen har påvirket økonomien hos store dele af det aarhusianske erhvervsliv. Vi oplever en betydelig nedgang i erhvervsaktiviteten lokalt, ligesom samhandel og eksport er svækket, og mange er blevet ledige. Der er derfor behov for betydelige investeringer i erhvervslivets vilkår for at styrke vækst og beskæftigelse under corona-krisen og i dens kølvand. Forligspartierne ønsker derfor at iværksætte en målrettet erhvervspakke, der kan understøtte virksomhedernes muligheder for at komme bedst muligt igennem krisen. Indsatsen er i første omgang aftalt til perioden 2021-24 og finansieres ved et midlertidigt stop for gældsafviklingen, der gør det muligt at anvise 120 mio. kr. over de næste fire år til indsatsen. Forligspartierne er enige om at vurdere en eventuel forlængelse ud over de fire år på et senere tidspunkt.

Samtidig lægger forligspartierne stor vægt på, at initiativerne udmøntes i et tæt samspil med det lokale erhvervsliv og byens uddannelsesinstitutioner. Det nye erhvervskontaktudvalg skal sikre ejerskab og konkret opbakning til erhvervspakkens indhold gennem indstillinger til byrådet om erhvervspakkens udmøntning efter aftale med forligspartierne.

Det er vigtigt for forligspartierne at initiativerne sættes i værk med direkte afsæt i de aarhusianske erhvervsvirksomheders konkrete ønsker og behov i forbindelse med corona-krisen. Forligspartierne har derudover en forventning om, at initiativerne i øvrigt understøtter de omfattende omstillinger til tiden efter corona og til en mere bæredygtig og digital fremtid med brug af moderne teknologier generelt. Samtidig er det et vigtigt hensyn, at virksomhederne gennem initiativerne bidrager til at styrke den lokale beskæftigelse og kompetenceudvikling hos både erfarne medarbejdere og nyuddannede.

Erhvervspakken indeholder flere forskellige elementer, der skal udmøntes konkret i dialog med erhvervslivet. Forligspartierne er enige i, at erhvervspakken bør indeholde initiativer inden for en række forskellige områder.

For det første ønsker forligspartierne, at der iværksættes initiativer omkring vækst, eksport, innovation og iværksætteri samt klynger.

Virksomheder, startups, scaleups og investorer er nøglen til innovation, vækst og jobskabelse. I et globalt marked med høj grad af omskiftelighed og konkurrence stilles der stadig større krav til fremtidens virksomheder om at være omstillingsparate og innovative. Aarhus Kommune står i en gunstig position, da byen hvert år vokser med omkring 5.000 nye borgere og ca. 4.000 arbejdspladser. Hertil kommer, at Aarhus har en række betydelige innovations- og vækstmiljøer, fx inden for fødevarer, sundhed, vand og IT.

For at hjælpe danske eksportvirksomheder har Regeringen i samarbejde med erhvervslivet nedsat Forum for genstart af dansk eksport, der skal hjælpe berørte danske virksomheder igennem corona-krisen. Samtidig har regeringen etableret 8 genstartteams med fokus på specifikke brancher. Forum for genstart og de enkelte genstartteams har netop offentliggjort en række anbefalinger til styrkelse af eksporten både på kort og på lang sigt. Det anbefales derfor, at der afsættes midler til lokal opfølgning på de nationale anbefalinger, så forligspartierne kan understøtte rammerne for eksport bedst muligt.

Derudover kan Aarhus Kommune i endnu højere grad stille sig til rådighed som internationalt udstillingsvindue for nye løsninger gennem intensiveret internationalt myndighedssamarbejde og via vores delegations-service, der tager imod interesserede byer og virksomheder, der søger inspiration i Aarhus.

Det anbefales, at Aarhus Kommune fortsat bidrager til, at det virksomhedsdrevne initiativ Water Valley Denmark skal have et fysisk epicenter i Aarhus. Water Valley Denmark skal gennem videnudvikling, test og demonstration af digitale vandløsninger sikre, at udviklingen og den globale udbredelse af dansk vandteknologi for alvor accelereres. Ambitionen er at realisere den danske vandsektors eksport- og beskæftigelsespotentiale fuldt ud. Etablering og udvikling af Water Valley Denmark skal bygge på erfaringer fra andre danske og internationale innovationsmiljøer, og der skal i samarbejde mellem virksomhederne etableres et Project Management Office (PMO), som skal drive processen.

GovTech (Governmental Technology) er anvendelse af nye teknologier og forretningsmodeller - primært drevet af teknologi-startups og scaleups - med det formål at forbedre design og levering af offentlige services. Det foreslås, at der etableres et GovTech program i Aarhus i samarbejde med erhvervsvirksomheder inden for digitalisering for at stimulere markedet for digitale løsninger til den offentlige sektor og for samtidigt at skabe innovation i kernerdriften i Aarhus Kommune. Et af formålene med programmet er at gøre udfordringer i den offentlige sektor mere tilgængelige for markedet og samtidigt udvikle samarbejdsmodeller, der gør det mulige at teste og validere løsninger hurtigt. Det forventes, at det aarhusianske GovTech-program kan spille ind i den nationale dagsorden.

Med henblik på at styrke startup-, scalup- og investormiljøet foreslås det, at der afsættes i alt 3,0 mio. kr. over fire år som Aarhus Kommunes økonomiske bidrag til realiseringen af Aarhus Universitets store organisatoriske satsning på regionalt entreprenørskab og innovation udviklet under MIT REAP (Massachusetts

Institute of Technology – Regional Entrepreneurship Acceleration Program). Aarhus Kommunes bidrag matches af bidrag fra Aarhus Universitet og Region Midtjylland.

Et andet støtteværdigt klyngeprojekt er Food Entrepreneur and Innovation Ecosystem Aarhus (FIA), som er et 4-årigt projekt, som Aarhus Universitet, Erhvervsakademi Aarhus, VIA University College, Food & Bio Cluster Denmark, Business Region Aarhus, Aarhus Kommune og Agro Food Park er gået sammen om. Projektet har til formål at skabe et af verdens førende økosystemer for iværksætterier inden for udvikling af fremtidens bæredygtige fødevarerproduktion i Østjylland med centrum i Agro Food Park i Aarhus. Det foreslås, at der afsættes midler til at støtte dette initiativ.

Byrådet godkendte på byrådsmødet d. 26. august 2020 etableringen af en investeringspulje rettet mod grøn innovation. Puljen på samlet 3,5 mio. kr. kan medfinansiere samarbejdsprojekter mellem virksomheder og Aarhus Kommune og Aarhus Kommune-relaterede virksomheder (fx Aarhus Vand og Aarhus Havn) inden for udvikling, test og/eller demonstration af nye grønne løsninger. Puljen bidrager på den måde til de grønne virksomheders udvikling, vækst og jobskabelse, ligesom den bidrager til realiseringen af klimamålene for Aarhus - som bysamfund og som virksomhed/organisation. Det foreslås at styrke investeringspuljens økonomiske ramme, da der allerede er udvist stor interesse for denne pulje rettet mod grøn innovation. For at lykkes med den grønne omstilling og byrådets mål om CO₂-neutralitet i 2030 er stærke partnerskaber og et fælles ansvar på tværs af kommunens aktører helt essentiel. I dag kender vi ikke alle de løsninger, som skal bringe os i mål, da der blandt dem vil være helt nye produkter og services. Hertil er Klimaalliancen skabt som et udviklings- og inspirationsforum, hvor de største arbejdspladser i Aarhus kan dele viden og udvikle innovationsprojekter sammen. Det foreslås, at der afsættes midler til at udvikle og drive disse innovationsprojekter, som alliancepartnerne finder frem til.

For det andet ønsker forligspartierne, at de erhvervsfaglige uddannelser i Aarhus styrkes markant, så erhvervslivet også fremover har adgang til faglært arbejdskraft.

Andelen af unge, der vælger en erhvervsuddannelse er igennem de seneste 20 år faldet fra 25% i 2000 til godt 11% i 2020, og det har vist sig endog meget svært at vende udviklingen. Der foreslås afsat et konkret beløb på 3 mio. kr. pr. år til at styrke det igangværende samarbejde mellem erhvervslivets parter, erhvervsskolerne og Aarhus Kommune, der fokuserer på en styrkelse af samarbejdet mellem folkeskolen og erhvervsuddannelserne, branding af erhvervsuddannelserne, erhvervslivets rolle i udviklingen af erhvervsuddannelserne samt udviklingen af attraktive studiemiljøer. Det foreslås konkret, at der afsættes et beløb på 20 mio. kr. til at arbejde med etablering af fælles, attraktive og innovative campusmiljøer for erhvervsuddannelserne efter aftale med erhvervsskolerne og andre relevante partnere.

For det tredje ønsker forligspartierne, at der bør investeres i en markedsføring af byens erhvervs- og investeringsklima.

Aarhus har op til corona-udbruddet haft en positiv erhvervsudvikling med mange nye virksomheder og ca. 4000 nye arbejdspladser om året. For at afbøde konsekvenserne af corona-krisen og holde momentum på erhvervsudviklingen skal der investeres i at markedsføre byens erhvervs- og investeringsklima, så Aarhus kan fastholde og tiltrække virksomheder, arbejdspladser og investeringer – både under og efter corona-krisen.

Den succesfulde erhvervsturismeindsats de seneste 10 år har betydet, at Aarhus er rykket fra nr. ca. 200 op i top100 på verdensranglisten for internationale, videnskabelige konferencer og internationale erhvervsturister bidrager i høj grad til den turismeomsætning på omkring 1 mia. kr., som stammer fra afholdelse af møder og kongresser i byen. Corona-krisen har imidlertid ramt store dele af branchen særdeles hårdt og det foreslås derfor, at der yderligere afsættes 3 mio. kr. hvert år til styrkelse af indsatsen i forhold til beskæftigelsen, den grønne omstilling og udviklingen omkring erhvervsturisme og 1,5 mio. kr. årligt til markedsføringen af den internationale tilgængelighed.

Samtidig anbefales afsat 2 mio. kr. i 2021 til projektet "Mere gang i Aarhus" mhp. på afhjælpning af den kritiske situation, som corona-krisen har skabt for mange virksomheder i detailhandlingen og andre af bylivets aktører (hoteller, turisme, spillesteder, natteliv, restauranter m.fl.). Den kommende visionsplan for midtbyen kommer til at sætte en mere langsigtet, fælles retning for at fastholde og udvikle byens kvaliteter. I takt med at visionsplanen bliver udfoldet med konkrete initiativer anbefales det, at det vurderes i hvilket omfang, der skal ydes yderligere økonomisk støtte til gennemførelse af initiativerne.

Med afsæt i udviklingen af Sydhavnskvarteret og Godsbaneområdet og deres potentiale som national klynge for kreative erhverv anbefales det at styrke byens kreative erhverv med henblik på udvikling af konkrete projekter, nye synergier og markedsføring.

Forligspartierne er derudover enige om, at der årligt afsættes 0,5 mio. kr. til det nyoprettede Erhvervs- og Kulturforum Aarhus (EFKA). Formålet med EFKA er at styrke samarbejdet mellem kulturen, erhvervslivet og det offentlige til gavn for hele byens udvikling.

For det fjerde ønsker forligspartierne, at der bør afsættes midler til styrkelse af virksomhedernes arbejde i forhold til uddannelse og beskæftigelse.

Corona-krisen har gjort det rigtigt svært for nyuddannede at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Arbejdet med at skabe flere studiejobs og jobpraktik bør derfor styrkes, og Studenterhusets indsats i dette arbejde bør yderligere understøttes. Endelig har corona-krisen alvorligt udfordret udbuddet og efterspørgslen af kompetencer på arbejdsmarkedet og skabt et stort behov for en mere intensiv indsats i forhold til arbejdsstyrkens deltagelse i efter- og videreuddannelse afstemt efter virksomhedernes behov. Der bør derfor afsættes midler i erhvervspakken til etablering af et samlet overblik over og styrkelse af de mange forskellige efter- og videreuddannelses tilbud til virksomhederne og deres medarbejdere.

For det femte ønsker forligspartierne at støtte udvidelsen af en international IB-certificeret skole i Aarhus for styrke forudsætningerne og rammebetingelserne for at fastholde og tiltrække internationale medarbejdere i kommunens virksomheder.

Konkret foreslås afsat et beløb på yderligere 20 mio. kr. som et rente- og afdragsfrit lån ud over de 10,2 mio. kr., der allerede er afsat på reserven, for at sikre gennemførelsen af et konkret udbygningsprojekt af den nuværende skole på Dalgas Avenue 12, inden for en ramme på 120 mio. kr. af Aarhus International School (AIS) til to spor og en børnehave. Beløbet finansieres med 10 mio. kr. fra 'Erhvervspakken' og 10 mio. kr. fra investeringsplanen 2024-2033. Udmøntning af beløbet sker under den forudsætning af, at projektet kan realiseres med tilskud fra fonde og realkreditlån. Desuden etableres i regi af Magistratsafdelingen for Børn og Unge internationale vuggestuegrupper så vidt muligt på en eksisterende daginstitution i nærheden af Dalgas Avenue.

ØVRIGE

Styrket samarbejde med erhvervslivet om Indkøb og Udbud.

Aarhus Kommune har en effektiv og innovativ indkøbsorganisation, der hvert år er med til at sikre betydelige effektiviseringsgevinster og samtidig baner helt nye veje i indkøbs- og udbudspolitikken, som det fx ses i den bæredygtige møbelstrategi, den klimavenlige fødevarerstrategi og strategien for udbud på rengøringsområdet – ”rengøring med hjerte og hjerne”. Bæredygtighed og indkøbssamarbejde på tværs i fx Komudbud (et indkøbssamarbejde mellem en række kommuner i Region Midtjylland og Region Syddanmark), SKI (Statens og Kommunernes Indkøb) og Partnerskabet for offentlige grønne indkøb, og ikke mindst dialog og samarbejde med erhvervslivet er bærende piller i Indkøbs- og Udbudspolitikken, som Byrådet vedtog i 2018.

Selvom der allerede i dag er et stort fokus på dialog og innovative partnerskaber med erhvervslivet er der dog stadig muligheder i at styrke samarbejdet med det lokale erhvervsliv. Den såkaldte IKU-indikator peger på, at omfanget af driftsopgaver, der håndteres af private virksomheder, ligger under landsgennemsnittet og gennemsnittet for 6-byerne. Der er mange metodeproblemer og særlige forhold, der gør, at IKU-indikatoren skal tolkes med meget stor varsomhed, men alligevel er der grundlag for at tage initiativer til yderligere styrkelse af samarbejdet med erhvervslivet om indkøb og udbud.

Forligspartierne foreslår derfor, at Erhverv Aarhus tilføres et rammebeløb på 1,2 mio. kroner årligt i de næste 4 år til brobygningsaktiviteter mellem erhvervslivet i Aarhus og Indkøb og Udbud med henblik på at øge de erhvervsmæssige gevinster ved kommunens samlede indkøbsvolumen. Beløbet dækker lønudgift til en udstationeret medarbejder fra Indkøb og Udbud samt øvrige udgifter til fx seminarer, matchmaking og udarbejdelse af informationsmateriale. Det foreslås, at der nedsættes en styregruppe med 2-3 repræsentanter fra erhvervslivet og 2-3 repræsentanter fra kommunen til at styre de konkrete aktiviteter, herunder tilrettelæggelsen af et årligt seminar om udbudsplanen, som er en prioritering af hvilke udbud, der skal gennemføres i det kommende år. Beløbet finansieres af de afsatte midler til erhvervspakken. Den konkrete model drøftes i Erhvervskontaktudvalget, som også anmodes om en gang årligt at følge op på erfaringerne.

Der fastsættes en målsætning om at øge det samlede årlige volumen af de udbudte opgaver med 100 mio. kroner i løbet af budgetperioden, selvom hovedfokus stadig skal være på at opnå de størst mulige gevinster gennem konkurrenceudsættelse, og ikke volumen. Dialogen med det lokale erhvervsliv om udbudsplanen skal hjælpe til med at identificere de mest udbudssegne opgaver, og herudover søges inspiration og best practice læring fra andre kommuner.

Mulighederne for i højere grad at benytte sig af Offentligt Private Partnerskaber (OPP) i forbindelse med byggeri og efterfølgende drift samt andre modeller for tættere samarbejde mellem kommunen og private leverandører indenfor bygge- og anlægsområdet vil blive vurderet i samarbejde med branchen i forbindelse med konkrete anlægsprojekter, herunder udmøntningen af den 10-årige anlægsplan.

Besparelse på eksterne konsulenter

Der gennemføres en rammebesparelse på udgifter til eksterne konsulenter på 30 mio. kroner. Besparelsen fordeles på anlæg og drift og på de enkelte magistratsafdelinger i forhold til faktisk afholdte udgifter – årsgennemsnit for 2017, 2018 og 2019 – og udgør 10,6 % af de samlede konsulentudgifter.

Byrådet har 9. oktober 2019 vedtaget en indstilling om færre konsulenter i Aarhus Kommune, og forligspartierne lægger vægt på, at der over tid sker en reel reduktion. Samtidig er det afgørende, at reduktionen sker på en velovervejet måde; på de områder, hvor opgaven måske bedre og billigere kan løses internt, hvor konsulentydelsen kan købes billigere, eller måske reduceres i omfang. Det er stadig et decentraliseret ansvar at indgå aftaler med konsulenter, der hvor det er den bedste og billigste løsning – men gennem et skærpet fokus skal der over tid ske en samlet reduktion. Der er etableret et datagrundlag i ”Aarhus i Tal”, og der er igangsat en række initiativer for at styrke fokus på at begrænse konsulentudgifterne, der hvor det giver mening. Arbejdet foregår i seks selvstændige spor for henholdsvis det tekniske område, økonomiområdet, det juridiske område, IT, HR/personale og psykologydelse, men er bundet sammen af et fælles koncept og koordineret i en tværgående styregruppe. Arbejdet forventes at resultere i en række anbefalinger både i de enkelte spor og på tværs. Rapporterne for de enkelte områder vil blive forelagt Økonomiudvalget, som løbende følger området. Der rapporteres til Byrådet én gang årligt i forbindelse med opfølgningen på gennemførte effektiviseringer.

Besparelse på administration, arbejdsgange mm.

Der gennemføres en rammebesparelse på administration på 30 mio. kroner. Besparelsen fordeles på de enkelte magistratsafdelinger efter den fordelingsnøgle, der blev benyttet i budgettet for 2018.

Rammebesparelsen skal følges op med initiativer, som rent faktisk sikrer enklere arbejdsgange, mindre dobbeltarbejde, færre unødvendige processer og analyser, mere fokus på kerneopgaven og mindre administrativt bøv. Det sikrer rammebesparelsen ikke i sig selv, og det handler ikke om, at de enkelte medarbejdere skal løbe hurtigere.

Der er i en årrække gennemført besparelser på de administrative områder, samtidig med at der bevidst er satset på udvalgte områder, fx ansættelse af jobkonsulenter som led i investeringer på beskæftigelsesområdet. Aarhus har i dag administrative udgifter pr. indbygger, der ligger under landsgennemsnittet, særligt når det gælder administrative stabsfunktioner og chefer. Det skal vi være tilfredse med, og vi skal fortsætte udviklingen. Samtidig er det afgørende, at reduktionen sker på en velovervejet måde. Samtidig med, at der fortsat er betydelige muligheder for at reducere de samlede administrationsudgifter fx ved at samle dobbeltfunktioner, implementere nye teknologiske løsninger, standardisere og forenkle arbejdsgange på tværs af magistratsafdelinger osv. er der også områder, hvor det giver mening at styrke administrationen, fx. ved at opprioritere ressourcer til sagsbehandling på socialområdet, gennemføre investeringsmodeller på beskæftigelsesområdet eller løse opgaver internt, som tidligere har været håndteret af dyrere eksterne konsulenter.

Forligspartierne ønsker, at der i forbindelse med de årlige rapporteringer til Byrådet om effektiviseringer sættes et stærkere fokus på, at det også rent faktisk omsætter sig i administrative besparelser i afdelingerne, der hvor projekterne giver mulighed for det. Herunder skal det sikres, at initiativerne i Fælles om Nye Løsninger implementeres i bund, både på tværs og i den enkelte magistratsafdeling. Forligspartierne beder endvidere Økonomiudvalget om at fastholde administrative forenklinger som tema i 2021.

Finansieringsbidraget afskaffes

Regeringen har tilkendegivet, at den fremover vil kompensere kommunerne for ændringer i demografien, hvor flere ældre og børn giver behov for flere tilbud i kommunerne. Forligspartierne er enige om, at der på

den baggrund er mulighed for at revurdere det finansieringsbidrag til budgetmodellerne, som årligt omprioriteres i forlængelse af kommunens økonomiske politik.

Kompensationen til kommunerne for demografi er ikke opgjort helt nøjagtigt i økonomaftalen, men udgør godt 1 mia. kr. ud af det samlede løft på 1,5 mia. kr. til service, der er indbygget i aftalen. Dette svarer til 60-70 mio. kr. i Aarhus.

På den baggrund afskaffes finansieringsbidraget.

Da kompensationen for demografi ikke giver fuld dækning til Aarhus Kommunes budgetmodeller, og da der fortsat er behov for at kunne foretage omprioriteringer i de årlige budgetter, indføres i stedet et nyt, men væsentligt mindre, *fællesbidrag* på 0,375 % årligt. Fællesbidraget har en så beskeden størrelse, at det forudsættes at kunne håndteres fra år til år indenfor de decentraliserede rammer og uden at byrådet nødvendigvis skal forholde sig til konkrete reduktionsforslag, hvis den decentraliserede økonomi ellers er i balance. Her ved sikres også rum til en stærkere ledelsesmæssig prioritering af driften. Den økonomiske politik justeres i henhold hertil.

Forudsætningen i den økonomiske politik om, at der generelt kan effektiviseres med 1 % om året, og at effektiviseringer skal synliggøres i årlige rapporteringer til byrådet, fastholdes uændret. De beskrevne effektiviseringer vil især have fokus på tværgående initiativer, i form af fx administrative forenklinger og mere målrettet fokus på kernerdrift, anvendelse af ny teknologi mm., herunder videreførelse af "Fælles om nye løsninger". Med effektiviseringer på 1 % om året vil næsten 2/3 af gevinsterne fremadrettet forblive på de enkelte områder – og vil kunne fokuseres på kernerdriften.

Budgetmodeller

Forligspartierne tilslutter sig anbefalingerne fra analysen af budgetmodeller i kommunen. Det medfører, at større budgetændringer (fx lovgivning eller budgetforlig) indarbejdes i enhedsbeløb for modellerne – dog med en bagatelgrænse på 1 mio. kr. som udgangspunkt. Den økonomisk konsekvens skal være oplyst ved ændringerne, og reguleringer skal ske symmetrisk for op- og nedjusteringer. Det medfører endvidere, at der indføres efterregulering på alle modeller, således det er faktiske ændringer i befolkning frem for prognosetal, der udløser de endelige beløb. Begge ændringer gennemføres for at sikre ensartede vilkår på tværs af de budgetmodeldækkede områder.

Hjemfaldsklausuler

Byrådet vedtog i 2017 supplerende retningslinjer for frikøb af tilbagekøbsklausuler. De supplerende retningslinjer indebærer en mindre rabat i forbindelse med samlede frikøb af tilbagekøbsklausuler på beboelsejendomme, og giver mulighed for at afdrage beløbet i op til 20 år med en årlig indeksregulering af restkøbesummen.

Rabatordningen forlænges frem til udgangen af 2024. Den meget lave rente medvirker til at gøre det mere privatøkonomisk overkommeligt at frikøbe en tilbagekøbsklausul. Samtidig rykker tilbagekøbstidspunktet tættere på, og ejere og andelsboligforeninger vil i stigende grad opleve finansieringsproblemer på grund af de tinglyste tilbagekøbsklausuler, fx i forbindelse med ejerskifte. Andels- og ejerboligforeninger har dermed en interesse i at frikøbe klausulerne i den nuværende markedssituation, samtidig med, at kommunen har en interesse i at få pengene i kassen og dermed leve op til budgetforudsætningerne bag MOVE.

Frikøbsklausuler er kompliceret stof med stor privatøkonomisk betydning, og der er derfor behov for en fornyet informationskampagne og for at udvikle attraktive koncepter for frikøb i samarbejde med banker og realkreditinstitutter. I nogle tilfælde kan der måske også være mulighed for, at kommunen køber en del af fællesarealerne, fx til daginstitutionsbyggeri eller andre formål, der også kommer beboerne til gode; således, at en boligforening herved kan sikre en del af finansieringen til frikøbet.

Borgmesterens Afdeling og Teknik og Miljø arbejder videre med initiativer for at fremme frikøb af tilbagekøbsklausuler på beboelsesejendomme indenfor rammerne af den overordnede politik, herunder de generelle principper for værdisættelsen, som ikke kan fraviges. Der rapporteres årligt i forbindelse med regnskabsaflæggelsen. Målet er, at den nuværende finansieringsmanko på MOVE indhentes inden 2024.

Overholdelse af servicerammen og anlægsrammen

Kommunerne er underlagt en ramme for serviceudgifter, hvor en overskridelse af rammen kan medføre, at kommunen pålægges en økonomisk sanktion. For at overholde servicerammen i 2021 kan det blive nødvendigt at lægge en begrænsning på forbrug af midler, der er sparet op i tidligere år.

Forbrugsmuligheden vil blive fordelt forholdsmæssigt efter andel af de decentrale rammer.

Forbruget af serviceudgifter vil blive fulgt tæt. Hvis det efter 1. kvartal 2021 skønnes, at der er udsigt til en overskridelse af rammen, vil der blive indført en mekanisme til sikring af det decentrale ansvar for overholdelse af egen andel af rammen.

Kommunerne er også underlagt en samlet ramme for de samlede bruttoanlægsudgifter i kommunerne under et. For at Aarhus Kommune bidrager til overholdelse af anlægsrammen, kan det blive nødvendigt inden den endelige budgetvedtagelse at indlægge en negativ reserve, som efterfølgende kan udmøntes, hvis der viser sig behov herfor.

Midler fra Finansloven for 2020

I finansloven for 2020 blev der afsat midler til minimumsnormeringer i dagtilbud (32,4 mio. kr. i 2020), mere personale i folkeskolen (14,6 mio. kr. i 2020) samt til ældreområdet (5,5 mio. kr. forudsat en fordeling efter antal ældre). På de to første områder tilføres midlerne til kommunerne efter generelle fordelingsnøgler foreløbig for 2020, hvorefter der tages stilling til midlerne i de efterfølgende år. På ældreområdet er der tale om en ansøgningspulje foreløbig for 2 år, hvorefter der tages stilling til midlerne i de efterfølgende år. Det er forudsat, at midlerne på alle tre områder kan dække generelle indsatser og / eller indsatser, der ellers skulle være finansieret på anden vis. Viser det sig, at midlerne på områderne ikke permanentgøres, tages der stilling til alternativ finansiering i kommende budgetter.

Finansiering fra KB-midler mv. i R2020

I foråret besluttede Byrådet at øge anlægsudgifterne med 300 mio. kr. for at afbøde virkningerne af corona-krisen. Samtidig blev det besluttet at fremrykke yderligere anlægsudgifter for 250 mio. kr. fra de kommende år til 2020 med samme formål. Ud af de 300 mio. kr. blev 100 mio. kr. afsat til KB-bevillinger i magistratsafdelingerne til mindre projekter, der blev vurderet at kunne iværksættes hurtigt. Det var en forudsætning for midlerne, at de ikke fortrængte forbruget af de øvrige anlægsbeløb, men at de var med til at øge anlægsaktiviteten i 2020.

Det har – af flere grunde - vist sig vanskeligt at øge anlægsaktiviteten helt så meget som forudsat. Det vurderes derfor, at 60 mio. kr. af KB-midlerne på 100 mio. kr. kan tilbageføres i forbindelse med regnskabet for 2020. Forligspartierne ønsker at inddrage dem som finansiering i budgettet for 2021.

Da magistratsafdelingerne først og fremmest har haft fokus på at øge anlægsaktiviteten – og ikke hvilken pulje de enkelte projekter er finansieret fra – ønsker forligspartierne at lade det være op til magistratsafdelingerne at pege på, hvilke anlægsmidler der bedst kan tilbageføres eller alternativt udskydes. Der afsættes et reservebeløb på 60 mio. kr. i investeringsplanen, som kan anvendes, efterhånden som afdelingerne får behov for at lægge anlægsbeløbene ind i budgettet igen.

Finansiering (R2020)

Der finansieres 30 mio. kr. fra mindreudgifter i 2020.

Gældsafvikling sættes i bero i 4 år

For at komme videre på den anden side af corona-krisen er der behov for investeringer, ikke mindst i samarbejde med erhvervslivet. For at finansiere ovenstående erhvervspakke sættes kommunens gældsafvikling derfor i bero i de 4 år 2021-2024.

Bedre Data

Der finansieres 8 mio. kr. af indtægter i projektet om Bedre Data i 2021.

Velfærdsteknologisk OPI-pulje

Den nuværende VTU-pulje bidrager allerede i dag til finansieringen af mange perspektivrige samarbejds- og OPI-projekter.

Der er dog behov for at sætte et endnu stærkere fokus på OPI-samarbejder, så det erhvervsmæssige potentiale i projekterne prioriteres endnu højere. Det drøftes med Erhvervskontaktudvalget, hvordan dette bedst kan sikres. For at signalere det nye fokus ændres navnet til velfærdsteknologisk OPI-pulje.

Budgettet til puljen reduceres med 2 mio. kr. årligt. 3 mio. kroner af det resterende budget finansieres indenfor erhvervspakken.